Пралетары усіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі — № 478. Рэдактара — № 769.

Матар'ял прымаецца — з 9-й да 3½ гадз.

Навыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не варочаюцца.

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:

На 1 месяц	90 к.
„ 3 „	2 р. 70 к.
„ 6 „	4 р. — к.
„ 1 год	8 р. — к.
Зьмена адрасу: іншагародняя	20 к.
мясцовыя	10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:

За радок нанпарэлі пасьля тэксту	— р. 50 к.
За радок нанпарэлі пасярод тэксту	1 р. — к.
За радок нанпарэлі перад тэкстам	1 р. 50 к.

Сьпешныя на 50 проц. даражэй.

Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:

За 1 дакумант	35 кап.
За кожны дадатковы	15 „
Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант	15 „
За кожны дадатковы	5 „

Публікацыі ЗАГС'у — 3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх памч.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 183 (2371) Чацьвер, 10-га жніўня 1928 г.

ХТО САПРАЎДЫ ХОЧА МІРУ?

Заява тав. Чычэрына аб гатоўнасьці ўраду СССР далучыцца да падпісаньня так званага «дагавору аб забароне вайны» (дагавор Келёга) зрабіла ўраканьне каменя, упаўшага ў балота. Амаль усе эўрапейскія і амэрыканскія газэты зараз-жа адазваліся на гутарку, якую Народны Камісар па Замежных Справах меў з прадстаўнікамі савецкага друку. Гэта дае надзвычайна каштоўны матар'ял для разважаньня, якія мэты прасьледуюць на справе ўрады імпэрыялістычных дзяржаў, быццам прыгнучыя «вечнага міру».

Тав. Чычэрын востра і ясна паставіў пытаньне наступным чынам: калі буржуазныя ўрады сапраўды хочуць зьнішчыць небясьпеку вайны і маюць сур'ёзны намер абезапасіць сябе ад заўнічых намераў той ці іншай дзяржавы, дык, папершае, яны павінны проста і адкрыта паставіць пытаньне аб забароне ўсялякай вайны, як наступальнай, так і абарончай; падругое, яны павінны скласьці дагавор такім чынам, каб да яго маглі далучыцца ўсе дзяржавы, жадаючыя захаваньня міру, і, патрэцяе, яны павінны паставіць шырокае пытаньне аб разбраеньні.

На справе-ж у першапачатковы праэкт, прапанаваны ўрадам Злучаных Штатаў і без таго ня поўны і двухсэнсавы, эўрапейскія імпэрыялістычныя ўрады ў першую чаргу ўнесьлі папраўку, якая дазваляе абарончую вайну. Апроч таго, згодна іх патрабаваньня, праэкт дагавору складзен такім чынам, што за кожнай дзяржавай пакінуты тыя ці іншыя вобласьці, дзе яны маюць права ўжываць зброю, не парушаючы ў той жа час дагавору. І, нарэшце, згодна патрабаваньня Англіі, да падпісаньня дагавору не павінны прыцягвацца дзяржавы, якія «не карыстаюцца ўсеагульным прызнаньнем».

Калі аб'яднаць усе гэтыя агаворкі і асабліва адмову ад запрашэньня да падпісаньня дагавору СССР, бо бясспрэчна іменна Савецкі Саюз меў на ўвазе Чэмбэрлен, калі гаварыў аб дзяржавах, якія не карыстаюцца агульным прызнаньнем, дык акажацца, што замест „забароны вайны" буржуазны сьвет абзавёўся яшчэ адным сродкам вайны, накіраваным супроць СССР.

Зразумела, савецкі ўрад ня лічыць праэкт Келёга сапраўдным крокам да ўсеагульнага міру. Ён ведае, што такі мір немагчымы ў капіталістычнай грамадзе, пабудаванай на вайне ўсіх супроць усіх. Але, як гэта было і з пытаньнем аб удзеле ў камісіі па разбраеньню, савецкі ўрад ня хоча прапусьціць ніводнай магчымасьці адцягнуць хоць-бы часова няміну чую крывавую сутычку. Ён для гэтага выказаў пажаданьне ўдзельнічаць у падпісаньні дагавору аб «забароне вайны», і, апрача таго, ён хоча выкрыць і антысавецкі зьмест, унесены ў праэкт дагавору ангельскімі і францускімі імпэрыялістамі.

І таксама, як гэта было з пытаньнем аб усеагульным разбраеньні, буржуазныя ўрады хочуць і зараз ухіліцца ад супрацоўніцтва з савецкім урадам для таго, каб ня было савецкага кантролю за выкананьнем іх абяцаньняў. Сапраўды, рэакцыйны друк эўрапейскіх краін узьняў кампанію супроць намераў СССР далучыцца да дагавору Келёга. Ён даводзіць, што далучэньне гэта будзе «няшчырым», што мэта савецкага ўраду — сарваць дагавор, што савецкі ўрад сваімі агаворкамі і, наогул, сваім выступленьнем прасьледуе выключна прапагандысцкія задачы і імкнецца паказаць сябе ў вачох сусьветнага пралетарыяту, як адзінага прыхільніка міру.

Гэтыя нападкі і выразнае жаданьне зрабіць немагчымы ўдзел СССР у дагаворы выяўляюць, што ні ангельскі, ні французкі ўрады ня хочуць, каб дагавор, выпрацаваны імі для таго, каб ізаляваць СССР і аб'яднаць супроць Савецкага Саюзу ўсю Эўропу і Амэрыку, адразу страціў усё сваё значэньне ад далучэньня да яго савецкага ўраду. Гнеў і злоба буржуазнага друку даводзяць, што крок, зроблены савецкім урадам, быў правільны і што для выкрыцьця сапраўдных намераў імпэрыялістаў выступленьне т. Чычэрына было неабходным. Калі савецкі ўрад ня будзе запрошаны далучыцца да дагавору, ілжывыя міжнароднай буржуазіі будуць ясны для працоўных мас усяго сьвету.

Два кангрэсы.

З палітагляду («Праўд...)

Імпэрыялізм пабаяўся раскрыць свае карты.

У ГЭТЫМ СУТНАСЬЦЬ ЗРЫВУ УДЗЕЛУ СССР У ПАКЦЕ КЕЛЁГА.

АМЭРЫКАНСКАЯ ГРАМАДЗКАСЬЦЬ НЕЗДАВОЛЕНА ПАВОДЗІНАМІ КЕЛЁГА.

НЬЮ-ЁРК, 8-8. Газэта «Нью-Ёрк Уорльд» агалошвае заяву выдатнага прадстаўніка міністэрства замежных спраў «аб пакце Келёга». Паводле слоў гэтага дзеяча «СССР павінен быў-бы ведаць, што ўрад Злучаных Штатаў жадае, каб ён далучыўся да пакту Келёга пазьней».

Ацэньваючы гэтую заяву, газэта піша: «Калі можна пазьней, дык чаму-ж нельга зараз? СССР ня ёсьць другарадная дзяржава, а наадварот па кольк асьці яна зьяўляецца наймагутнейшым у Эўропе і адною з найбольш галоўных краін у справе ўсеагульнага міру. Міністэрства замежных спраў запрасіла ўзяць удзел у пакце Келёга Новую Зэляндыю і Чэха-Славакію. Яму, як відаць, было незвычайна важна дабіцца падтрыманьня гэтых краін. Гэта-ж проста сьмех — спазьбаваць адносіцца да СССР, як да дзяржавы другога рангу. Дзяржаўны дэпартамант адмаўляецца запрасіць СССР затым, што ён выабражае, нібы савецкі ўрад не існуе. Запросіны роўнацэнны прызнаньню. Такім чынам, запросіны выклікалі-б пэўныя цяжкасьці для дзяржаўнага дэпартаманту. Аднак, дзяржаўны дэпартамант уважае за лепшае бязьдзейнасьць, чымся цяжкасьці».

„Форвэрст“ аб пазіцыі Амэрыкі.

БЭРЛІН, 8-8. Толькі некалькі газэт адгукнуліся на паведамленьне „Асошыэйтэд Прэс“ адносна пазіцыі, якая занята ў Вашынгтоне ў адносінах да заявы Чычэрына.

«Форвэртс» заяўляе: як гукнецца, так і адклікнецца. У адказ на агітацыйную заяву Чычэрына Вашынгтон адказвае спакойна, груба дзелавым спосабам, патрапляючы якраз у балючае месца. Аднак, калі Вашынгтон думае, што для іншых дзяржаў пытаньне аб далучэньні Савецкага Саюзу да пакту аб забароне вайны не зьяўляецца актуальным, дык гэта рашаючая памылка. Для цэнтральнае і ўсходняе Эўропы далёка ня ўсё роўна, ці далучаецца Масква да ўгавору ці застаецца збоку.

Само сабою зразумела, што дзяржавы, зацікаўленыя ў моц свайго геаграфічнага становішча ў расейскай палітыцы, прыкладаюць усе старанні як мага хутчэй дамагчыся далучэньня савецкага ўраду да міжнароднае палітыкі забароны вайны».

Як паведамляе вашынгтонскі карэспандэнт „Бэрлінэр Тагеблят“, вашынгтонскія знаўцы палітыкі лічаць, што нямецкі ўрад зрабіў-бы вялікую памылку, калі-б ён узмацніў козлытнае становішча Амэрыкі, у зьвязку з заявою Чычэрына, якім-небудзь неафіцыйным ці афіцыйным выступленьнем на карысьць СССР.

„ДРУГАРАДНЫЯ ПЫТАНЬНІ“ НА ЎРАЧЫСТАСЬЦІ ПАДПІСАНЬНЯ ПАКТУ.

ПАРЫЖ, 4-8. Сэнатар Беранжэ (ранейшы французкі пасол у Вашынгтоне) у артыкуле аб надыходзячым 27-га жніўня ў Парыжы зборы міністраў замежных спраў буйнейшых дзяржаў для падпісаньня пакту Келёга піша: „Бадай ці хто паверыць, што кіраўнікі міністэрстваў адначасна пакідаюць свае пасады і паедуць за тысячы кілёмэтраў для звычайнае фармальнасьці падпісаньня пакту Келёга“.

Беранжэ лічыць безумоўным, што на нарадзе будуць закрануты пытаньні аб выплаце рэпарацый Нямеччынаю, аб міжсаюзных доўгах і аб дачаснай эвакуацыі Рэйнскае вобласьці. Развязаньне гэтых пытаньняў залежыць у вялікай меры ад фінансавага супрацоўніцтва ПАЗШ.

Пабаяліся выкрыць нікчэмнасьць пакту.

НЬЮ-ЁРК, 8-8. „Нью-Ёрк Іўнінг Уорлд» піша: «сапраўднаю прычынаю незапрашэньня СССР да ўдзелу ў пакце Келёга зьяўляецца боязь Келёга, каб Чычэрын ня выкрыў нікчэмнасьці ўгавору. Чалавек з празорлівасьцю і з дыялектычнымі здольнасьцямі — асоба непажаданая на час перамоў аб падпісаньні такога ўгавору».

ДЫСАНАНС У СІМФОНІІ „ВЕЧНАГА МІРУ“.

ПАХОД ПРОЦІ АНГЛА-ФРАНЦУСКАЕ ЗГОДЫ Ў ІТАЛІІ.

РЫМ, 8-VIII. Англа-француская марская згода выклікае ў італьянскіх палітычных колах пэўны неспакой. Як адзначае друк, наяўнасьць англа-францускае згоды пагражае Італіі тым, што Англія будзе зацікаўленаю ў падтрыманьні францускіх прэтэнзій на валоданьне больш буйным флётам, чым італьянскі.

Апрача таго, паколькі Англія дала кампэнсацыю Францыі ў якасьці ўступак у галіне сухаземных узбраеньняў, дык гэта паслабляе пазіцыю Італіі.

Італьянскі друк заўзята падкрэсьлівае, што англа-француская згода парушае прынцып раўнавагі паміж амэрыканскім і ангельскім флётамі, якое дамагаецца Вашынгтон, а таксама пярэчыць пакту Келёга. „Ляворо д'Італія» піша: «існуючая іерархія дзяржаў не зьяўляецца вечнаю. Ёсьць народы, сіла якіх расьце, і якія гатовы лёйяльна супрацоўнічаць з Англіяй, але ня могуць здаволіцца другараднаю роляю».

Чанкайшысты ізноў раскрыць...

У Польшчы...

КАЛЁНІІ АНГЛІІ НЯ МІРАЦЦА З ПАДНЯВОЛЕНЬНЕМ.

ІНДЫЯ — КЛЮЧ ДА НОВАЕ ВАЙНЫ.

КАБУЛ, 6-VIII. Як паведамляюць з Бамбэю, індыйскі нацыянальны дзеяч Вазвэні, выступаючы з лекцыяй у Кайпуры, заявіў: «Індыя ў недалёкай будучыне стане ключом ўсясьветнае вайны.

Сьвет не ўціхаміруецца, пакуль Індыя ня будзе вольнаю.

Брытанскі імпэрыялізм павінен рухнуць як у інтарэсах самога брытанскага народу, так і ўсеагульнага спакою ў Азіі і ў Эўропе».

РЭПРЭСІІ ПРОЦІ ЭГІПЕЦКІХ НАЦЫЯНАЛІСТАЎ.

ЛЁНДАН, 8-8. Водлуг паведамленьняў з Каіру, паліцыя ўчыніла наскок на праўленьне партыі Вафд (нацыяналісцкая), каб выкрыць арыгінал рэвалюцыйнае адозвы. Адшуканьні не далі ніякіх вынікаў.

НЕАЎТАРЫТЭТНАСЬЦЬ АНГЛІІ Ў ПАЎДНЁВАЙ АФРЫЦЫ.

ЛЁНДАН, 1-8. Паводле вестак газэт, прэм'ер паўднёва-афрыканскага саюзу генэрал Герцок заявіў, што «Паўднёвая Афрыка не прызнае ангельскага караля, а прызнае толькі ангельскую карону».

Далей Герцок заявіў: «мы можам расправіцца з усімі каралямі заўтра-ж, калі толькі захочам. Апрача таго, я заўсёды прытрымліваўся погляду, што мы можам адлучыцца ад Брытанскае імпэрыі, калі нам захочацца».

Трэба быць гатовымі да адпору.

Ангельскі ваенспэц навучае тактыцы барацьбы з Чырвонай арміяй.

ЛЁНДАН, 2-8. Вядомы спэцыяліст па ваеннай авіяцыі, рэдактар прысьвечанага пытаньням авіяцыі часопісу «Эроплейн», Грэй зьмяшчае ў гэтым часопісе сэрыю артыкулаў аб тактыцы ангельскага ваеннага паветранага флёту на выпадак вайны з СССР.

Грэй крытыкуе лінію ангельскага ваеннага міністэрства за мэханізацыю арміі. Мэханізаваная армія, на думку Грэя, будзе бязсілаю супроць Чырвонае арміі, якую ўяўляе ён, як „хмары кавалерыі“. Мы ня можам чакаць — з засмучэньнем заўважае Грэй, што расейцы разьляцяцца, як зайцы.

«Грэй зварочваецца да Нямеччыны, Францыі, Італіі і да ўсіх, каму апрача Англіі прыйдзецца мець справу з Чырвонай арміяй, з парадаю дапоўніць мэханізаваную армію кавалерыйскімі атрадамі паветраных войск, якія не пакідалі-б пасьля сябе каменя на камені. Разглядаючы пытаньне аб тыпе самалётаў, найбольш мэтазгодных для барацьбы з Чырвонай арміяй, Грэй прыходзіць да вываду, што такімі самалётамі зьяўляюцца разьведачныя з хуткасьцю больш 200 міль у гадзіну, самалёты для скіданьня атрутных матар'ялаў, браняваныя „штурмовыя“ самалёты і іншыя.

БЕСПРАЦОЎЕ Ў АНГЛІІ.

ЛЁНДАН, 8-8. Агенцтва Рэйтэр паведамляе, што лік афіцыйна зарэгістраваных і атрымліваючых дапамогу беспрацоўных у Англіі на 30 ліпеня складаў 1 міліён 305 тысяч чалавек, што дае прырост на 22.066 чал. у тыдзень.

ЛЁНДАН, 3-8. Генэральны сакратар саюзу транспартнікаў і чорнарабочых Эрнст Бэвін выступіў у Суонсі з прамоваю, у якой заявіў, што калі ў працягу надыходзячых 12 месяцаў сучасны перавыраб ня будзе спынены, дык лік беспрацоўных у Англіі дасягне 2 міліёнаў.

Праз галовы здраднікаў з генэральнае рады

ЗАСНОВАН АНГЛА-РАСЕЙСКІ К-Т АДЗІНСТВА ДРЭВААПРАЦОЎЧНІКАЎ.

МАСКВА, 8-8. Пасьля ліквідацыі англа-расейскага камітэту, заснаванага УЦСПС і генэральнай радай ангельскіх трэд-юніёнаў камітэту адзінства дрэваапрацоўчнікаў.

Сёлета ўвесну ў Маскве адбылася канфэрэнцыя саюзу дрэваапрацоўчнікаў

У Саюзе ССР.

РЭАЛІЗАЦЫЯ НОВАЕ ПАЗЫКІ.

Парадак падпіскі на пазыку ў расрочку.

МАСКВА. Рэалізацыя другое пазыкі індустрыялізацыі сярод гарадзкога насельніцтва з 1-га верасьня да 31-га кастрычніка 1928 г. будзе праводзіцца за гатоўку, шляхам адначасовай аплаты ўсяе вартасьці аблігацыі і таксама з расрочкаю выплаты: калектыўным падпісчыкам—на 8 м-цаў і індывідуальным—на 3 месяцы.

Продаж аблігацый у парадку калектыўнае падпіскі як у горадзе, так і ў вёсцы адбываецца ў працягу ўсяго пэрыяду рэалізацыі, па намінальнай цане.

Першы ўзнос па калектыўнай падпісцы ў разьмеры 2-х рублёў за цэлую аблігацыю і 40 кап.—за адну пятую частку аблігацыі выплачваецца падпісчыкам да 1-га лістапада 1928 г. Другі такі-ж узнос калектыўныя падпісчыкі робяць да 1-га сьнежня 1928 г. У наступныя месяцы (на кожнае першае чысло) узносы па калектыўнай падпісцы—па 3 руб. за цэлую аблігацыю і па 60 кап. за адну пятую частку. Апошні, 9-ты ўзнос павінен быць зроблены да 1-га ліпеня 1929 году.

Кіраўніцтва рэалізацыяй—на старшынях СНК рэспублік.

Зварот т. Рыкава да старшынь СНК саюзных рэспублік.

Вялікае эканамічнае і палітычнае значэньне другое пазыкі індустрыялізацыі робіць кампанію па яе разьмяшчэньню актуальнаю задачаю, якая патрабуе ад дзяржаўных органаў максымальнае ўвагі і садзейнічаньня.

Для пасьпешнае рэалізацыі пазыкі асаблівую вагу мае калектыўная падпіска рабочых і служачых. Своечасовае і поўнае спачуваньне ў праводзеньні гэтае падпіскі асабліва патрэбна. Посьпех кампаніі павінен быць забясьпечаны праз шырокую агітацыйную і арганізацыйную працу. Адміністрацыйны прымус пры распараджаваньні пазыкі катэгарычна забараняецца.

Прашу Вас: 1) узяць пад вашае асабістае кіраўніцтва і кантроль прадбачаную на тэрыторыі вашае рэспублікі кампанію па рэалізацыі новае пазыкі, 2) прапанаваць усім наркомам ужыць усе захады, каб забясьпечыць дапамогу калектыўнай падпісцы з боку адміністрацыі падуладных ім прадпрыемстваў і ўстаноў, між іншым спрыяць арганізацыі пры народных камісарыятах спэцыяльных камісій садзейнічаньня рэалізацыі новае пазыкі; 3) забясьпечыць аўтарытэтны склад цэнтральных і мясцовых камісій садзейнічаньня рэалізацыі пазыкі.

Старшыня СНК Саюзу ССР
А. І. Рыкаў.

Склік 5-га Зьезду Саветаў СССР.

МАСКВА, 8-8. Прэзыдыум ЦВК СССР пастанавіў склікаць чарговы Пяты Зьезд Саветаў СССР 15-га красавіка 1929 году ў *Маскве.*

Прэзыдыум ЦВК СССР прапанаваў ЦВК саюзных рэспублік перадвыбарча-справаздачную кампанію распачаць са сьнежня г. г., а выбары саветаў у студзені 1829 году.

Новы закон аб усеагульнай вайсковай службе.

МАСКВА, 8-8. Прэзыдыум ЦВК СССР зацьвердзіў распрацаваны Саюзным СНК новы закон аб абавязковай вайсковай службе. Абарона СССР са зброяй у руках ажыцьцяўляецца толькі працоўнымі. На непрацоўныя элемэнты ўскладаецца выкананьне іншых абавязкаў па абслугоўваньні абароны СССР.

У законе ёсьць спэцыяльныя разьдзелы аб дапрызыўнай падрыхтоўцы ў запасе радавога складу РСЧА, палёгках і г. д.

Максім Горкі ў Ніжнім.

НІЖНІ-НОЎГАРАД, 8-8. Сёньня ўвесь дзень М. Горкі прабыў на Канавінскіх і Сормаўскіх заводах. Рабочыя заводаў спаткалі пісьменьніка з захапленьнем.

У Сормаве Горкі выступіў на вялікім заводзкім мітынгу. Прысутнічала больш 4000 рабочых. У сваёй прамове Горкі затрымаўся на дасягненьнях сацыялістычнага будаўніцтва ў Саюзе.

Сормавічане выбралі Горкага ганаровым членам заводзкага камітэту. У Сормове Горкі прайшоў па асноўных цэхах заводу і ўважна знаёміўся з станам вытворчасьці і ўмовамі працы рабочых.

Заўтра Горкі едзе ў Балахну. У пятніцу Горкі выступіць на сходзе рабкораў і пісьменьніцкага маладняку Ніжняга-Ноўгараду.

Паядынак пэпэсаўца І. Квапінскага з марш. Я. Пілсудзкім.

Справа тут ня ў збройным паядынна зьезьдзе легіянараў назваў польскі

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Дайце сьвет у вёску.

У Парыцкім раёне (Бабруйшчына) ёсьць вёска Салоніна, з расейскім насельніцтвам.

У гэтай вёсцы пануе рэлігійны дурман і амаль што пагалоўная няпісьменнасьць. Частка насельніцтва займаецца рабаваньнем і рабаваньне ўвайшло ў некаторых грамадзян у прафэсію.

Зьнішчыць гэта ўсё можна толькі культурна-асьветнымі ўстановамі; адміністрацыйныя кары на іх не дзейнічаюць.

У вёсцы маецца больш ста гаспадарак і ў сярэднім з кожнай гаспадаркі хадзіла-б у школу каля двох дзяцей.

Адным з культурных асяродкаў вёскі зьявілася аднакамплектавая школа з адным настаўнікам. Кожны год застаецца па-за сьценамі школы шмат дзяцей, бо школа ні ў якім разе ахапіць усіх дзяцей ня можа. Што далей, то болей расьце лік няпісьменных. Гэта самае дасьць у свае часы вельмі кепскія вынікі. У такой вёсцы настаўніку прыходзіцца быць доктарам, аграномам, адвакатам і г. д. Аднаму настаўніку пры такой вялікай колькасьці насельніцтва ахапіць усё гэта немагчыма.

У раёне школы кожны год існуе другая школа, гэта—царкоўная, якая вельмі перашкаджае ў працы звычайнай школы.

Культурная рэвалюцыя ў такой вёсцы трэба самая тэрміновая. [illegible]

Трэба адчыніць у вёсцы Салоніна другі камплект пры школе і па магчымасьці хату-чытальню. Толькі тады магчыма будзе змагацца з той цемрай, якая пануе ў вёсцы Салоніна, бо інакшага выхаду няма.

П. Слупскі.

Тысяча ўкладчыкаў.

БАБРУЙСК, 9-8. На 1 жніўня г. г. ашчадная каса паштова-тэлеграфнай канторы г. Бабруйску налічвае звыш 1000 укладчыкаў. За ліпень уцягнута 81 ч. новых укладчыкаў.

Ці-ж мы ня сыны рэвалюцыі.

У вёсцы Хлявіно [illegible]

— Ці-ж мы ня сыны рэвалюцыі?

[illegible]

Карма, Магіл. акр.

Пачатак навучальнага сезону ў школах.

Гомель, 9-VIII. З 10 да 20 жніўня ў гарадзкіх школах назначана дадатковае прыняцьце навучэнцаў. Заняткі ў школах пачнуцца з 1 верасьня. З новага навучальнага году ў беларускіх школах 7-мігодках прадметы грамадазнаўства і прыродазнаўства будуць выкладацца на беларускай мове, а ў 8 і 9 групах—на расейскай.

Перападрыхтоўка школьных працаўнікоў.

Гомель, 9-VIII. Адчыніліся курсы для перападрыхтоўкі школьных працаўнікоў школ павышанага тыпу. На курсах навучаюцца 50 чалавек. З іх 35 чал. з акругі. На курсах значная частка [illegible] будзе чытацца запрошанымі лектарамі з Менску. Заняткі на курсах канчаюцца 1 верасьня.

Клюб-тэатр у Мазыры.

Арцелі растуць.

Шклоў, 9-8. У раёне назіраецца шырокі рост арцельнай сельска-гаспадарчай вытворчасьці. Зараз у раёне налічваецца [illegible] малочных—4, машынных—4, [illegible]

Гэтыя арцелі даюць магчымасьць [illegible]

Кепска бяз шэфа.

Раней над вёскай Пазьдзяркі, Крупіцкага сельсавету, Самахвалавіцкага раёну (Меншчына) быў шэфам 38-ы кав. полк. [illegible]

Ад варштату на кіраўнічую працу.

ГОМЕЛЬ, 10-8. Прэзыдыум акрвыканкому ня спыняе вылучаць рабочых ад варштату на кіраўнічую савецкую працу. На пасаду загадчыка акруговае інспэкцыі аховы здароўя вылучан т. Янчэнка—рабочы цьвіковага заводу «Інтэрнацыянал» у Рэчыцы.

Сыравінай забясьпечаны.

ГОМЕЛЬ, 9-VIII. Значная частка прадпрыемстваў Гомельшчыны забясьпечана сыравінай. Так., напр., лесазавод „Колтруд“ забясьпечан драўнінай да пачатку чарговага сплаву. Заводакіраўніцтва ў мэтах ухіленьня перапынкаў у часе зімовага пэрыяду, пачало зараз выкачку і сартыроўку калод. Швэйная фабрыка разгортвае працу. У ліпені месяцы фабрыка выпусьціла прадукцыі да 100 тыс. руб. Фабрыка забясьпечана заказамі. Фабрыка прадала ўсю прадукцыю, выпрацаваную да кастрычніка 1928 гооу.

Яшчэ 50 заводзкіх кныроў.

Магілеў, 7-8. У хуткім часе ў акругу прыбудзе новая партыя заводзкіх кныроў у 50 галоў. Яны будуць разьмеркаваны па малочных арцелях і другіх с.-г. каапэратывах чатырох раёнаў — Магілеўскага, Лупалаўскага, Шклоўскага і Бялыніцкага—гнездавым спосабам, з такім разьлікам, каб дадзеныя, напрыклад, у малочную арцель кныры поўнасьцю абслужылі ўсіх сьвіней-матак раёну дзейнасьці арцелі. Палавіна кныроў аддаецца дармова, за сродкі дзяржаўнага бюджэту, другая палавіна—у доўгатэрміновы крэдыт.

Праз пляцоўку да калектывізму.

Ужо другі год сяляне вёскі В.-Крушынаўкі пасылаюць сваіх дзяцей на пляцоўку, якая ўтрымліваецца за кошт РВК. Сёлета там нябывалыя ўмовы працы: толькі што скончылася пабудова новай школы, у якой пачалася праца пляцоўкі. Сяляне здаволены працай пляцоўкі і мерапрыёмствам савецкай улады.

— Гэта-ж трэба, нават кормяць, ня толькі забаўляюць нашых дзяцей—кажа сялянка-беднячка, якой самой надта цяжка даглядзець сваіх дзяцей у той час, калі пачаліся работы на полі.

Праз пляцоўку—да калектывізму сярод [illegible]

Я. Крушына.

Упусьцеце інваліда ў яго хату.

Жыхар в. Пагарэлае Кароль Шульц агульным сходам [illegible] прызнаны не земляробам, як настаяні рабочы-камянчык [illegible] рысьць Норкі, то Лабаноўскі як ня маючы на гэта права, накіроўвае Шульца са скаргай к Пракурору Рэспублікі, у якога ўсё гэта справа і ляжыць [illegible]

2-я пазыка індустрыялізацыі.

ЗАДАЧЫ АСЬВЕТНІКА Ў РЭАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ.

(Гутарка з адказным сэкратаром ЦП Саюзу Працасьветы т. Мацюкевічам).

Трэба адзначыць, што наша настаўніцтва і наогул асьветнікі прынялі самы актыўны ўдзел у рэалізацыі 1-й пазыкі індустрыялізацыі і асабліва—пазыкі ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі. Побач з гэтым назіраліся ў некаторых мясцох выпадкі, калі адзінкі-настаўнікі ня толькі не дапамагалі ў рэалізацыі пазык, а нават перашкаджалі ў гэтай вельмі важнай справе.

Для саюзу працаўнікоў асьветы справа індустрыялізацыі краіны зьяўляецца асабліва важнай таму, што індустрыялізацыя краіны шчыльна зьвязваецца з агульным падняцьцем культурнага ўзроўню шматмільённага насельніцтва працоўных гораду і вёскі.

Індустрыялізацыя краіны і мерапрыёмствы па падняцьці сельскай гаспадаркі патрабуюць аграмадных сродкаў, якіх дзяржава без дапамогі самога насельніцтва даць ня можа.

Цэнтральнае праўленьне саюзу працаўнікоў асьветы лічыць, што кожны асьветнік, як сьвядомы савецкі грамадзянін, павінен сам падпісацца на 2-ю пазыку індустрыялізацыі ня менш, як на свой месячны заработак. Гэта адно, а другое—кожны асьветнік павінен прыняць самы актыўны ўдзел у распаўсюджваньні новай пазыкі сярод шырокіх мас працоўных.

Нашы асьветнікі павінны правесьці на мясцох шырокую растлумачальную кампанію аб важнасьці пазыкі для гаспадарчага і культурнага будаўніцтва ў краіне саветаў рабочых і сялян, а таксама і наогул аб значэньні дзяржаўнага крэдыту.

Кожны настаўнік павінен зьявіцца агентам па распаўсюджаньні 2-й пазыкі індустрыялізацыі, асабліва ў сельскіх мясцовасьцях.

Трэба спадзявацца, што нашы асьветнікі выканаюць з нямёншым посьпехам, чым у папярэдніх кампаніі, задачу па распаўсюджваньню пазыкі індустрыялізацыі.

Студэнцтва выклікае навуковых працаўнікоў.

2-ая пазыка індустрыялізацыі будзе распаўсюджвацца сярод усяго студэнцтва БССР, якое паставіла сабе мэтай набыць аблігацый пазыкі ня менш, чым на 50 проц. стыпэндыі.

Пралетарскае студэнцтва, набываючы аблігацыі пазыкі на стыпэндыяльныя сродкі, выклікае навуковых працаўнікоў усіх ВНУ, рабфакаў і тэхнікумаў набыць аблігацый пазыкі ня менш, чым на ўсё 100 проц. сваёй месячнай пэнсіі.

Па БДУ выплачваецца штомесяц каля 40.000 руб. пэнсіі. Студэнцтва чакае ад навуковых працаўнікоў БДУ падпіскі ня менш, чым на гэтую суму. Гэтага-ж студэнцтва чакае і ад іншых навучальных устаноў.

Навуковыя працаўнікі не павінны адстаць ад пралетарскага студэнцтва.

Першыя падпісчыкі на пазыку.

БАБРУЙСК, 9-8. Пашыранае пасяджэньне прэзыдыуму акрвыканкому з старшынямі райвыканкомаў падпісалася на пазыку ў суме месячнага заработку. Супрацоўнікі гаркому КП(б)Б, акругкому і бюро ячэйкі камсамолу фінпрацаўнікоў таксама падпісаліся на суму месячнага заработку. Падпіска дасьць звыш 3.000 руб.

Падпісаліся на 4000 руб.

ВОРША, 9-8. Калектыў працаўнікоў Аршанскага Акрфа пастанавіў усім падпісацца на 100 проц. месячнай пэнсіі. Падпіска дала 4000 руб. Некаторыя працаўнікі падпісаліся значна больш месячнага заработку.

Падпіска праходзіць пасьпяхова.

Падпіска на 2-ую пазыку індустрыялізацыі сярод рабочых менскага заводу «Дрэваапрацоўшчык» праходзіць пасьпяхова.

Так, за першыя 2 дні ўжо падпісала-

Камсамольцы наперадзе.

ПОЛАЦАК, 9-8. Камсамольцы ячэйкі Акрфа падпісаліся на 2-ю пазыку індустрыялізацыі на суму 300 руб. і выклікалі ўсе іншыя камсамольскія ячэйкі гораду.

Падпісваюцца на поўны месячны аклад.

Папярэдняя падпіска на пазыку сярод супрацоўнікаў Цэнтральнай Статыстычнай Управы БССР за першыя два дні дала 2300 руб. Шмат супрацоўнікаў падпісалася на поўны месячны аклад. Падпіска працягваецца.

Добра зразумелі карысьць пазыкі.

Сярод супрацоўнікаў Белдзяржстраху падпіска на пазыку праходзіць здавальняюча. За два дні падпіска дала 7605 руб. Некаторыя супрацоўнікі падпісаліся на суму значна большую, чым месячны аклад.

Навуковым працаўнікам трэба падцягнуцца.

Калектыў працаўнікоў Інбелкульту і Цэнтральнага Архіву, не зважаючы на тое, што большая частка працаўнікоў знаходзіцца ў навуковых экспэдыцыях і адпачынку, у першы дзень падпісаліся на

10-ГОДЗЬДЗЕ АГАЛАШЭНЬНЯ БЕЛАРУСКАЙ САВЕЦКАЙ САЦ. РЭСПУБЛІКІ.

30-га сьнежня г. г. адбудзецца ўрачыстае сьвяткаваньне дзесяцігодзьдзя агалашэньня Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі.—Да гэтага часу прыстасоўваецца скліканьне чарговай юбілейнай Сэсіі ЦВК БССР.

8-га жніўня пад старшынствам т. Хацкевіча адбылося пасяджэньне Цэнтральнай Камісіі па падрыхтоўцы да сьвяткаваньня дзесяцігодзьдзя агалашэньня БССР. Камісія зацьвердзіла наступны план сьвяткаваньня:

Пачатак сьвяткаваньня прыстасоўваецца да дню адчыненьня (30-га сьнежня) VI-й паўночна-заходняй абласной партыйнай канфэрэнцыі, якая абвесьціла самастойнасьць Беларусі.

Уся кампанія сьвяткаваньня дзесяцігодзьдзя павінна праводзіцца пад лёзунгам узмацненьня Чырвонай арміі, абароназдольнасьці Савецкага Саюзу і ўзмацненьня гаспадаркі і культуры краіны. Гэта кампанія павінна азнаёміць працоўныя масы гораду і вёскі з абставінамі ўтварэньня БССР, з тымі цяжкасьцямі, якія прыходзілася перамагаць у барацьбе за Савецкую Беларусь, з дасягненьнямі ў галіне нацыянальнага, культурнага і гаспадарчага будаўніцтва.

Сьвяткаваньне 10-годзьдзя будзе праведзена ў працягу тыдню. У часе сьвяткаваньня на прадпрыёмствах, клюбах, установах і школах гораду і вёскі будуць наладжаны вечары з дакладамі і ўспамінамі аб утварэньні БССР.

30-га сьнежня 1928 г.—1 студзеня 1929 г. у гарадох і ў сельскіх асяродках будуць арганізаваны ўрачыстыя пасяджэньні партыйных, савецкіх і прафэсыянальных арганізацый, прысьвечаныя ўтварэньню БССР. Да гэтага часу прыстасоўваецца таксама і скліканьне чарговай юбілейнай Сэсіі ЦВК БССР.

Ад імя Цэнтральнага Камітэту Камуністычнай Партыі Беларусі і ўраду Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі будуць выданы на 4-х дзяржаўных мовах БССР адозвы да ўсіх працоўных у сувязі з 10-годзьдзем агалашэньня БССР.

Да пачатку сьвяткаваньня будуць выданы: кніжка-зборнік «10 годаў БССР», плякат, маніфэст Часовага Рэвалюцыйнага ўраду ў мастацкім афармленьні. Кніжка-зборнік будзе складацца з 2-х частак: а) рэвалюцыйная і гістарычная і б) дасягненьні за 10 г. у галіне нацыянальнага, культурнага і гаспадарчага будаўніцтва. Гэты зборнік выдаецца на 4-х дзяржаўных мовах БССР.

Апроч гэтага, пастаноўлена выдаць папулярную брашуру, прысьвечаную дзесяцігодзьдзю агалашэньня БССР, маючы на ўвазе скарыстаньне гэтай брашуры ў ніжэйшай школе і сярод працоўных мас. Беларускія Дзяржаўныя тэатры павінны падрыхтаваць да таго часу адпаведныя пастаноўкі, а Музэй Рэвалюцыі і БДМ—выстаўку дакумантаў, прысьвечаных 10-годзьдзю агалашэньня БССР.

Пры АВК і РВК будуць арганізаваны камісіі па падрыхтоўцы да сьвяткаваньня 10-годзьдзя агалашэньня БССР.

За калектывізацыю сялянскай гаспадаркі.

XV зьезд зазначыў, што асноўнай задачай партыі ў вёсцы на ўвесь бліжэйшы перыяд зьяўляецца калектывізацыя сялянскай гаспадаркі. Ліпнёўскі пленум ЦК зноў пацьвердзіў гэта значэньне.

Гэта задача зьяўляецца асноўнай на бліжэйшы значны перыяд часу. Рашаючыя посьпехі калектывізацыі, у сэнсе хуткага ўздыму вытворчасьці сельскай гаспадаркі, будуць нарастаць досыць павольна. Партыя побач з гэтым мерапрыёмствам высоўвае вельмі востра для гэтага перыяду задачу падняцьця індывідуальнай дробнай і сярэдняй сялянскай гаспадаркі, а таксама задачу разьвіцьця існуючых і стварэньня новых зернавых савецкіх гаспадарак.

Выкананьне пастаўленых партыяй у галіне сельскай гаспадаркі задач ня можа з посьпехам праходзіць без узмацненьня наступу на капіталістычныя элементы, бо «разьвіцьцё сацыялістычных форм гаспадаркі на падставе НЭП'у вядзе не да паслабленьня, а да ўзмацненьня супраціўленьня з боку капіталістычных элемэнтаў, пры адначасовым яшчэ большым узмацненьні савецкай улады і яе масавай базы».

У працэсе калектывізацыі серадняцкай і бядняцкай гаспадаркі нам прыдзіцца перамагаць вялікія супраціўленьні кулацтва, якое імкнецца зьнішчыць нашу сацыялістычную працу ў вёсцы.

Усямерна падтрымліваючы бядняцкую і серадняцкую гаспадарку крэдытам, машынамі, мінэральнымі ўгнаеньнямі, чыстагатунковым насеньнем, кантрактацыяй пасеваў, землеўпарадкаваньнем і г. д.,—трэба весьці штодзённую упартую барацьбу з кулац- [illegible] ва ўплыву пралетарскай дзяржавы, тым мацней будзе змагацца кулацтва за ўплыў на гэту гаспадарку.

Чым больш будзе выяўляцца перавага і значэньне буйнай гаспадаркі ў калектывах і саўгасах, тым з большай упартасьцю будзе бараніць сваё існаваньне буйная кулацкая гаспадарка.

Барацьбу за павышэньне жыцьцёвага ўзроўню батрацкіх мас, занятых у капіталістычных гаспадарках вёскі, прыдзецца весьці ўпарта і доўга. Ва ўсіх нашых мерапрыёмствах у вёсцы кулак перад намі стаіць, як незамірымы вораг. І ня мерамі адміністрацыйнага націску мы пераможам гэтага ворага, а сыстэматычным выцісканьнем па меры разьвіцьця і росту сацыялістычных сіл вёскі.

Партыя паставіла задачу—„Забясьпечыць спрыяньне далейшаму ўздыму вытворчасьці індывідуальнай дробнай і сярэдняй сялянскай гаспадаркі..., усё больш і больш ахапляючы яе сеткаю каапэрацыйных арганізацый і спрыяючы аб'яднаньню вытворчых працэсаў сялянскіх гаспадарак“.

Ва ўмовах НЭП'у ўздым індывідуальнай сялянскай гаспадаркі зьяўляецца прарывам часткі гаспадарак у капіталістычны лягер. Кулацкая вярхавіна вёскі ўсімі сіламі будзе накіроўваць працэс іменна ў гэты бок.

Партыя, ставячы задачай усямернае садзейнічаньне ўздыму простай таварнай гаспадаркі, мае на ўвазе перавод яе на рэйкі калектывізацыі.

Гэта можна ажыцьцявіць толькі ўзмоцненым эканамічным і палітычным адсоўваньнем, ізаляцыяй кулацтва праз дзяржаўную арганізацыю дапамогі вёсцы, праз ахоп асноўнага масыва сялянства каапэрацыяй, [illegible] прамы- [illegible] кантрактацыі, праз [illegible] беднаты і [illegible] уплыву ва [illegible] праз разь- [illegible] сацыялістычных [illegible] пунктаў, [illegible] справе рэканструкцыі [illegible] гаспадаркі.

В. С.

Сялянства імкнецца ў калектывы.

(Ад нашага спэцыяльнага карэспандэнта).

Вёсна загаманіла па калектывізацыю.

[illegible]

Арганізавалі новую камуну.

[illegible] райёне арга- [illegible] на хутары [illegible] у гэтай ка- [illegible] што ўсіх [illegible] Лут- [illegible] з 14 [illegible]—1, серад- [illegible]—бядняц- [illegible] камуне 62 ч., Старшынёй [illegible] камуніст т. Чар- [illegible] і зьбі- [illegible] неабходныя ма- [illegible] думаюць на- [illegible] значыць, што [illegible] і новая, але [illegible] сялянства, якое [illegible] камуны.

Растуць калектывы.

[illegible] гаспадарак [illegible] дасяг- [illegible] новых [illegible] маецца 8 [illegible] з іх 5 утво- [illegible] Сёлета [illegible] 13 за- [illegible] 5 заяў [illegible] адсут- [illegible] умоўна, ня- [illegible] тэх- [illegible] трымліваецца [illegible] Мы павінны [illegible] сялянскую [illegible] цалкам пад- [illegible] Наркамзему [illegible] увагу, [illegible] арганізацыі

Я. Зб.

Праверка—самакрытыка—кантроль мас.

Ну і гаспадары!

Усім вядома, што ўсякая гаспадарка можа расьці і пашырацца тады, калі кіраваньне гэтай гаспадаркай вядзецца гаспадарча, калі ў ёй ёсьць людзі з гаспадарчым укладам, з ашчаднымі адносінамі да гаспадарчай дзейнасьці.

«Але сям'я не бяз урода» і ў гэтым становішчы аказалася с. г. калёнія «Зара» Магілеўскай акругі.

Ня гледзячы на тое, што па характару арганізацыі самае калёніі яна карыстаецца дармовай рабочай сілай, а то і грашовай дапамогай з боку спраўдому, пры безгаспадарчасьці кіраўнікоў у гэтай калёніі ў мінулым годзе **зьнішчана марозам да 3000 пудоў бульбы, да 300 пуд. турнэпсу і буракоў, а таксама за „недахопам“(?) рабочай сілы засталіся няскошанымі 7 дзес. вікі.**

Такія вынікі мы маем у галіне паляводзтва, ня горшыя маем і ў галіне індустрыялізацыі.

У 1926 годзе быў пабудован новы млын з затратай у 7000 р. Здаецца, усё павінна быць добра. Пэрспэктывы маюцца, млын забясьпечан зярном у ваколіцы 5 вёрст і г. д. Але вось, каб ня гэтае вось,—усё было-б добра. Будаўнікі зусім забылі, што будуюць млын у бязлеснай мясцовасьці, дзе палена каштуе даражэй нафты і пабудавалі яго на дравяным апале.

І вось, такі дарагі матар'ял у бязлеснай мясцовасьці ў працэсе работы млыну траціўся ўпустую, бо мэханічная ўстаноўка яго была такая, што рухавік працаваў у 14 сіл, а кацёл усяго толькі 8 сіл і ўся астальная частка энэргіі рухавіка трацілася ўпустую.

Дзякуючы такой гаспадарчасьці,—млын за 27 г. замест прыбытку даў страты ў 1465 р., а ў гэтым годзе і зусім не працуе.

Ёсьць яшчэ і крахмальны завод, абарудаваны дапатопнымі ўстаноўкамі, які, бязумоўна, акрамя страт нічога калёніі ня даў (200 р. страт у 27 г.), а ў сучасны момант ён таксама бяздзейнічае.

Вядома, што індустрыялізацыя ў нашых умовах бяз сельскае гаспадаркі абайціся ня можа і вось кіраўнікі калёніі ўдарыліся ў жывёлагадоўлю, але-ж «калі не вязець, дык заўсёды не вязець» і тут пацярпелі страту ў 1184 руб., ускармліваючы непародзістых кароў з малой удойлівасьцю.

Усе гэтыя «дасягненьні» завяршаліся ў канечным выніку п'янствам і гульнямі самае адміністрацыі.

Вось якія вынікі маем ад уважлівага гаспадараньня ў калёніі ад кіраўніцтва ёю з боку іншых зацікаўленых органаў Наркамунутраных спраў. Можа цяпер яны ўбачаць, як трэба кіраваць і весьці гаспадарку? Г. К.

„Дакладваць няма чаго“.

На апошнім пасяджэньні пленуму Цэнтральнага Савету таварыства «Прэч Непісьменнасьць» было сьцьверджана, што праца таварыства занепала. Нават у некаторых акругах не існавала акруговых саветаў таварыства.

Пленум ня толькі сьцьвердзіў слабасьць працы ў галіне ліквідацыі непісьменнасьці, але і даў шэраг практычных дырэктыў, каб ажывіць акрсаветы, каб, наогул, наладзіць працу засыпаючага таварыства.

Мы ўжо ў свой час пісалі, як ажывіўся гомельскі акрсавет таварыства. Зараз-жа маем на ўвазе крыху пагутарыць аб «ажыўленьні» мазырскага акрсавету таварыства «Прэч Непісьменнасьць».

Прэзыдыум Цэнтральнага Савету прымае ўсе меры да таго, каб правесьці ў жыцьцё ўсе пастановы вясеньняга пленуму таварыства. Даюцца на месцы інструкцыйныя ўказаньні, пішуцца адпаведныя лісты, выклікаюцца на пасяджэньне прэзыдыуму прадстаўнікі паасобных акрсаветаў. Такую пастаноўку працы трэба толькі вітаць, бо новы вучэбны год ужо ня толькі блізка, але сядзіць у нас на носе.

Калі своечасова да новага году мы не падрыхтуемся, калі ня зможам ажывіць працу таварыства на мясцох, дык і новы год дасьць такія-ж «добрыя» вынікі, якія даў мінулы.

Слаба ішла праца таварыства ў Мазыршчыне; і вось прэзыдыум Цэнтральнага Савету, жадаючы ведаць, як мазыршчане рыхтуюцца да новага вучэбнага году, запрасіў старшыню акруговага савету на сваё пасяджэньне, каб заслухаць і абгаварыць справаздачу апошняга.

Чакалі, чакалі і дачакаліся...

Атрымоўвае Цэнтральны Савет ліст ад старшыні Мазырскага акрсавету, у якім той піша:—„**прыехаць на пасяджэньне прэзыдыуму Цэнтральнага Савету не магу, ды і дакладваць няма чаго, бо праца т-ва „П. Н.“ у нас зусім не разгорнута,** сродкаў у касе таварыства ўсяго 42 руб. 75 кап. (Ліст ад 25-7 28 г.).

Як бачыце, камэнтарыі тут ужо будуць лішнімі.

Мазырскім арганізацыям трэба прыняць самыя рашучыя меры, каб больш гэткіх адказаў з Мазыру ня прыходзілася чуць.

В. Зайцаў.

ШЧУПАКІ НА ПРАВОХ „ЗАЛАТЫХ“ РЫБАК

«Перестреляю револьвером всех, как собак»,—пад такім загалоўкам у нашай газэце 29 чэрвеня г. г. быў зьмешчан фэльетон пра старшыню Шклоўскага ЦРК Львовіча. У гэтым фэльетоне пісалася—што Львовіч пагражаў адной настаўніцы рэвальвэрам і звальненьнем з працы. «Стрэл», зроблены ў газэце, задзеў за жывое Львовіча, які, спаткаўшыся са мной у Шклове, раптам запытаў:

— Ты што, прыехаў з Менску?.. Хто гэта там у вас так прабраў мяне невінаватага ў газэце? Ну, брат, мала яму ня будзе: заўтра еду ў Менск, пайду ў ЦКК, пракуратуру; завяду справу (якая ўжо пададзена), і я яму... пойдзе пад суд—тады пісаць ня будзе...

— Цішэй на паваротах,—сказаў я Львовічу; — справа ваша — можаце ехаць, куды хочаце.

На гэтым, тав. Львовіч, вы нас не спалохаеце, пра вас ёсьць аб чым пагаманіць больш сур'ёзна. Дык слухайце, а калі вы ня хочаце слухаць, няхай другія паслухаюць...

Што Львовіч бюракрат і ня вытрымавы партыец, гэта ўсе ведаюць; што Львовіч задзірае нос вышэй сябе, зрабіўся шклоўскім «царом»,—аб гэтым таксама гамоняць шклоўцы. Няма горш, калі нашы працаўнікі, прамуючы ў вёсцы, робяць, што ў галаву прыдзе. Такіх людзей, як Львовіч і К-о, трэба «прасушыць» на сонцы.

Львовіч у Шклове заснаваў сваю «кампанію», і рабочаму ў ЦРК не даюць працаваць. Некалі членам праўленьня ЦРК быў пастаўлен рабочы фабрыкі «Спартак» т. Струнін, якога з «фасонам» выжыла адтуль кампанія Львовіча. Тады т. Струнін плюнуў на ўсё гэта і пашоў зноў працаваць на фабрыку.

Пасьля гэтага пасылаюць членам праўленьня ЦРК другога рабочага тав. Станкевіча. Вось тут і загарэўся «сыр-бор». Бюракраты ўпіліся ў цела рабочага, пачалі весьці шалёную атаку, каб выжыць з праўленьня т. Станкевіча.

Львовіч Станкевіча паставіў у такія рамкі, што ён ня мог зусім працаваць. Напрыклад, Станкевіч зробіць які-небудзь загад, ці падпіша адносіну, а Львовіч зараз-жа ўсё адмяняе, і гэтым стараецца падрываць аўтарытэт т. Станкевіча.

Бывалі і такія выпадкі, што загадчык хлебнай крамы Быстрыцкі не даваў хлеба жонцы Станкевіча, а перад яе вачыма даваў хлеб адной грамадзянцы, ня маючай ніякіх адносін да каапэрацыі і да савецкай улады.

Урэшце, справа даходзіць да таго, што Станкевіча пачынаюць абвінавачваць у контр-рэвалюцыі.

Вось, як прыходзіцца рабочаму ад станка працаваць у агідным мяшчанскім балоце, у якім плаваюць шчупакі на правох „залатых“ рыбак, шклоўскія цэрабкопаўцы.

Гэта яшчэ ня ўсё. Львовіч пачынае паскудзіць і за межамі сваёй каапэрацыі. Ён піша ў РВК адносіны—аб неабходнасьці зачыніць шклоўскае аддзяленьне Белдзяржвыдавецтва,—прыдзіраецца да загадчыка гэтага аддзяленьня т. Лобусева, якому аднойчы сказаў: —«убирайся со своим отделением, мне тут нужно открыть парикмахерскую».

Справай гэтай ужо займаліся адпаведныя органы, але пакуль што ўсё ціха.

Слова за РСІ.

Я.

Плачуць 500 рублёў.

Памяшканьне, у якім была раней разьмясьціўшыся Заходняя Кантора ТЭЖЭ (Камуністычная, № 6), было да таго кепскае, што працаўнікі канторы крычалі ва ўвесь голас перад адміністрацыяй аб замене гэткага на больш лепшае, тое самае азначыла і камісія аховы працы.

Адміністрацыя ўскалыхнулася і пачынае шукаць памяшканьне, як сама, так і праз пасрэднікаў.

Нарэшце, пасьля доўгіх стараньняў **знайшлі ў прыватніка Кагана па вул. Валадарскага.**

Памяшканьне патрабавала рамонту, далі Кагану 500 рублёў і Каган, маючы грошы, пачаў вадзіць за нос нашых адміністратараў.

На шчасьце падвярнулася памяшканьне ў Рэзынатрэсьце. Адміністратары з ТЭЖЭ па рукам і аб тры дні пераехалі, **а прыватнік Каган, маючы 500 руб., пасьмейваецца над тым, што яшчэ ёсьць дурні, якія дапамагаюць у яго справах.**

Грошы ТЭЖЭ і па гэты час знаходзяцца ў звароце Кагана.

Н.

НАТАТКІ ПРА УКРАІНУ*).

Апошні дзень нашага падарожжа па Украіне.

Хлопцы-украінцы зраньня нас пазвалі «на візіту» ў Дзяржаўнае Выдавецтва Украіны.

У рэдакцыі «Чырвоны Шлях» сустракаемся з знаёмымі украінскімі пісьменьнікамі Арк. Любчэнкам, Пятром Панчам...

Гасьцінна сустракае нас галоўны рэдактар Выдавецтва—тав. Рэчыцкі.

Ён пытае ў нас пра беларускія выдавецкія справы, пра нашыя культурныя дасягненьні, асабліва цікавіцца нашым тэатрам.

Ён гаворыць, што ДВУ вельмі ўсьцешана наладжанай сувязьзю паміж украінскімі і беларускімі пісьменьнікамі, выказвае пажаданьне стварыць сувязь з таварышамі Ўсходу—армянскімі, айзэрбайджанскімі, туркмэністанскімі пісьменьнікамі.

Мы кажам, што наша выдавецтва друкуе альманах сучаснай украінскай літаратуры, і чуем у адказ, што ў хуткім часе ў выданьні ДВУ выходзіць альманах беларускай літаратуры ў перакладзе на украінскую мову.

Энэргічны, палкі, з стомленымі шэрымі вачыма, пісьменьнік Ів. Мікітэнко—рэдактар часопісі «Гарт» (орган ВУСПП'у), ад імя ВУСПП'у вітае маладую беларускую пралетарскую літаратуру.

— Толькі як роўныя з роўнымі мы можам яднацца з братамі пралетарскімі літаратарамі. Мінуў час, калі Украіна мела аднаго Шэўчэнку і Франко. Сучасныя украінскія пісьменьнікі ўзьнялі украінскую літаратуру на роўную ступеню з сусьветнай літаратурай. Пралетарскі сэктар нашай літаратуры на сёнешні дзень зьяўляецца магутнай творчай сілай. Толькі сувязь роўных з роўнымі, а не «камандваньне», можа забясьпечыць еднасьць пралетарскіх пісьменьнікаў на шляху да гегемоніі пралетарскай літаратуры ва ўсім Саюзе,—кажа Мікітэнко—і падрабязна апавядае нам аб сучасных плынях у украінскай літаратуры, спыняецца на характарыстыцы творчасьці передавых яе шэрагаў...

Па дарозе ў літаратурны будынак імя Блакітнага сустракаем кучаравага бясьпечнага, з жывымі вачмі, рухавага—Валер'яна Паліщука. Далучаецца да нас, і мы, ідучы, гутарым.

— Перадайце там ад мяне прывітаньне!—просіць Паліщук. Бярэмся перадаць прывітаньне... Бліскучыя агоньчыкі вачэй жартаўліва ўсьміхаюцца, успамінаючы Беларусь...

Зноў зайздросьцім. Справа ў тым, што мы апынуліся ў трохпавярховым Літаратурным Будынку. Украінскі пісьменьнік, мастак, публіцыст у Літаратурным Будынку знаходзіць задаваленьне сваіх культурных патрэбаў. Першы паверх у будынку—чысьценька прыбраная сталоўка, дзе пісьменьнік можа знайсьці сьняданьне, абед і вячэру хоць і па звычайнай цане, затое акуратна і добра згатаванымі. На другім паверсе—заля,—дзе адбываюцца пісьменьніцкія сходы, канцэрты, дыспуты, праводзяцца чыткі і ўрачыстыя пасяджэньні. Трэці паверх будынку—чытальня—пакой адпачынку, бібліятэка, габінэты. А да ўсяго гэтага—спортпляцоўка, удэкараваная зелянінай бяседка, чысьценькі, увесь у кветках, дворык...

Тут хоць мы і зайдросьцім, але ведаем, што «зайздросьцім часова», памятаючы пра пастанову адпаведных органаў аб неабходнасьці існаваньня ў Менску Дому літаратуры і мастацтва...

Украінскі пісьменьнік—Сяргей Уладзіміравіч Піліпэнко, гэты ўвесь у клапотах «папаша»—арганізатар і нязьменны правадыр «Плугу» (адна з старэйшых літаратурных арганізацый на Украіне,— аб'яднаньне сялянскіх пісьменьнікаў)—і тут, на абедзе выяўляе сваю заклапочанасьць—каб усё добра было...

Па ступенях „папашы“ ідзе малады украінскі раманіст—Савва Божко...

Паэта і загадчык літбудынку—Максім Максімавіч Лебедзь—мае вялікую надзею паглядзець нашу Беларусь.

Літаратурны будынак праз нас падараваў «Маладняку» бюст Васіля Блакітнага,—работы скульптара М. Навасельскага.

За шклянкай чаю мы са здаваленьнем праслухалі новую паэму Уладзіміра Сасюры „Палій“. Відаць, Ул. Сасюра ніколі ня здрадзіць свайму ўлюбёнаму пяцістопнаму ямбу... Ён чытае свае творы з затоеным каханьнем да мастацкага слова, ледзь чутна, пяўча, нібы сароміячыся...

Пабывалі мы і ў «Плузе» (там Панів!), былі ў «Молодняку», наведалі рэдакцыю цэнтральнай камсамольскай газэты «Комсомолец Украіны».

Цёплая летняя ноч.

Кампаніяй сядаем на трамвай—едзем на станцыю.

Некалькі хвілін чаканьня адыходу цягніка—каля вагону.

Апошнія гутаркі з нашымі украінскімі сябрамі—маладнякоўцамі.

Тут і Момот, і Усэнко, і Пятро Галота, і Ковтун, і чырвоная хусьцінка жонкі Тэрэня Масэнкі—Тані...

Паміж першым і другім званком.

Разьвітаньне. Шчырае, сяброўскае...

Другі званок перарывае ўсё яшчэ недасказаныя гутаркі.

Цягнік кранаецца.

Чырвоная хусьцінка чарнавокай Тані «бажае нам щасливого подорожжа».

Плывем па рэйках...

— За сувязь!—адначасова вырываецца з абодвых бакоў.

— За моцную, непарушную, братнюю сувязь!

Зьнікаюць агні Харкава. Цемень ночы праглынае наш цягнік...

Прачнуўшыся, мы ўжо былі на тэрыторыі Савецкай Беларусі. А там, далёка на поўдні, засталіся—кучаравы Кіеў, сівы Днепр, вялікая магіла Тараса, дымны Днепрапятроўск, галодны Ненасыцец, бэтонны Дніпрэльстан, прабуджанае Запарожжа, братняя сталіца—Харкаў...

Мы ўсьцешаны. Мы паглядзелі ўчарайшае, сёнешняе і галоўнае—заўтрашняе нашай братняй, Радзянскай Украіны.

Хлопцы што ні гутараць—усё пра Украіну...

Не маглі дачакацца прыходу нашага цягніка ў Менск. Гэта цалкам зразумела: мы адсталі ад нашага роднага, беларускага жыцьця—на два тыдні. А ў наш век—гэта доўгі час...

(Канец).

Ал. Барашка.

*) Гл. «С. Б.» № 182.

У Прэзыдыуме ЦВК БССР.

4-га жніўня пад старшынствам тав. А. І. Хацкевіча адбылося чарговае пасяджэньне Прэзыдыуму Ц. В. К.

Разам з іншымі былі разгледжаны наступныя пытаньні:

АБ ВЫНІКАХ ПАСЯЎНОЙ КАМПАНІІ

Заслухан даклад Народнага Камісарыяту Земляробства аб выніках вясеньняй пасяўной кампаніі.

Вясеньняя пасяўная кампанія 1928 году праходзіла пад лёзунгам далейшага разьвіцьця і замацаваньня сацыялістычных элементаў сельскагаспадарчай вытворчасьці праз інтэнсіфікацыю і калектывізацыю сельскае гаспадаркі.

Плянавыя меркаваньні па загатоўцы насеньня амаль што па ўсіх культурах выкананы з правышэньнем. У частцы завозу насеньня трэба адзначыць, што ў бягучым годзе загатоўка і завоз праводзіліся своечасова і больш плянава, чым у папярэднія гады. У зьвязку з няспрыяючымі мэтэорологічнымі ўмовамі вясеньняга севу, частку яравых пасеваў прышлося перасяваць. Для правядзеньня вясеньняй кампаніі Наркамгандлем СССР адпушчана да завозу ў БССР усяго мінэральных угнаеньняў 8.434 тон. Згодна маючыхся даных з акруг, плян завозу выканан амаль што поўнасьцю. Для крэдытаваньня бядняцкіх гаспадарак і абагуленага сэктару на пакупку ўгнаеньня было пераведзена Белсельбанкам да 15-III-28 г. 275.000 рублёў. Плян завозу сельска-гаспадарчых машын і прыладаў выканан. Недахопу с. г. машын і прыладаў па ўсіх групах інвэнтару амаль што ня было, адчуваўся недахоп малочных прыладаў дзякуючы таму, што надзвычайна буйна расла сетка малочных арцеляй. У выніку правядзеньня мерапрыёмстваў у напрамку калектывізацыі і вытворчага каапэраваньня маецца досыць значны колькасны ўзрост як калектыўных, гэтак і вытворча-каапэрацыйных аб'яднаньняў; так, за час з 1-X-27 г. па 1-VI-28 г. арганізавана: сельска-гаспадарчых калектываў—388, с. г. вытворчых каапэр. аб'яднаньняў—773. У гэтым годзе калектывы арганізаваліся ня толькі на зямлі дзяржфонду, але ў большасьці на землях працоўнага карыстаньня. У мэтах узмацненьня агранамічнага абслугоўваньня калектыўных гаспадарак у райёнах, з складу раённай агранамічнай сеткі вызначаны асобныя аграпрацаўнікі спэцыяльна для абслугоўваньня калектыўных аб'яднаньняў. У бягучым 1928 г. праводзілася кантрактацыя культур: ільну на валакно, насеньня тэхнічнага, насеньня пасяўнога, ячменю тэхнічнага, ячменю насеннага, бульбы, насеньня канюшыны, лубіну і сэрадэлі. Плян кантрактацыі культур на 1-VI-28 г. выканан на 75,8 проц. На авансы па ўсіх культурах выдзелена 1.115.800 рублёў пры плошчы кантрактацыі 47.770 гэкт. За вясеньні пэрыяд 1928 г. пераведзена на шматпольле 152.362 гкт. Шмат увагі было зьвернута ачыстцы насеньня пасеўных культур, усяго па БССР ачышчана зярна 37769,5 тоны, г. ё. на 56,7 проц. больш, чым у мінулым годзе.

Канчатковых лічбаў аб пасяўн. плошчы 1928 г. яшчэ няма, але з маючыхся папярэдніх даных у большасьці акругах вызначаецца пашырэньне агульнай плошчы. Балавая ацэнка ўраджаю па 5-бальнай сыстэме па галоўных культурах на 15-6 у сярэднім па БССР наступная: жыта 2,6 (у мінулым годзе—2,5), яравыя 2,4 (у мінулым годзе 2'5), бульбы 2,1.

Прэзыдыум ЦВК па заслуханаму дакладу пастанавіў выдзеліць для распрацоўкі праэкту пастановы камісію ў складзе т. т. Сташэўскага, Бэйліна, Ал. Адамовіча, Кандрала і Лукашэвіча.

ПРА ЗЬМЕНУ І ДАПАЎНЕНЬНЕ РАЗЬДЗЕЛУ X ПАЛАЖЭНЬНЯ АБ СУДАБУДАЎНІЦТВЕ БССР.

Зацьверджана пастанова ЦВК і СНК БССР пра зьмену і дапаўненьне разьдзелу X Палажэньня аб Судабудаўніцтве БССР. Зьмены датычацца парадку арганізацыі калегіі абаронцаў і аказаньня юрыдычнай дапамогі насельніцтву.

АБ ВОДПУСКУ ТАВ. ГОХМАНУ.

Прэзыдыум ЦВК пастанавіў прадаставіць час. вык. аб. Наркам'юста БССР і Пракурора Рэспублікі тав. Гохману месячны водпуск з 7-га жніўня г. г.

Часовае выкананьне абавязкаў Народнага Камісара Юстыцыі БССР і Пракурора Рэспублікі—да звароту з водпуску тав. Гохмана—ускладзена на Намесьніка Наркам'юста БССР—тав. Бутара.

Ці патрэбен суб'ект права ўласнасьці на зямлю.

(У парадку абмеркаваньня праэкту агульных асноў землякарыстаньня і земляўпарадкаваньня).

Першы артыкул праэкту агульных асноў землякарыстаньня і земляўпарадкаваньня ўстанаўляе, што асновай зямельнага ладу Саюзу ССР зьяўляецца нацыяналізацыя зямлі, г. зн. адмена назаўсёды прыватнай уласнасьці на зямлю і ўстанаўленьне на яе выключнай дзяржаўнай уласнасьці саюзных рэспублік, прычым права ўласнасьці на зямлю з уваходам гэтых рэспублік у Саюз ССР пераходзіць да апошняга».

Значыцца, праэкт вырашае ў станоўчым сэнсе пытаньне аб неабходнасьці суб'екта права ўласнасьці на зямлю.

Зусім іншага погляду трымаецца т. Вішнеўскі ў сваім артыкуле «Пра дзяржаўную ўласнасьць на зямлю», зьмешчаным у «Савецкай Беларусі» за 28 ліпеня г. г. (№ 173). Ён лічыць, што „непатрэбен суб'ект права ўласнасьці на нацыяналізаваную зямлю», і што «суб'ектыўныя правы Саюзу ССР і саюзных рэспублік уласнасьці на зямлю савецкай дзяржавы скажаюць яе сацыялістычную сутнасьць».

Т. Вішнеўскі знаходзіць, што «дзяржаўная ўласнасьць на нацыяналізаваную зямлю бяссуб'ектна“ і што «прынцып гэты ўстаноўлен быў 1 і 2 Усебеларускімі і 9 усерасейскімі зьездамі саветаў і праводзіцца цяпер усімі савецкімі канстытуцыямі і зямельнымі кодэксамі». Адсюль т. Вішнеўскі прыходзіць да вываду, што „з арт. I праэкту агульных асноў землякарыстаньня і земляўпарадкаваньня трэба выключыць словы «саюзных рэспублік, прычым права ўласнасьці на зямлю з уваходам гэтых рэспублік у Саюз ССР пераходзіць да апошняга».

Я лічу, што погляд т. Вішнеўскага зьяўляецца няправільным і вось па якіх меркаваньнях.

Перш-на-перш трэба памятаць, што паводле дырэктыўных указаньняў ЦК УсеКП(б) за 20 кастрычніка 1927 г. для складаньня саюзнага закону пра земляўпарадкаваньне і землякарыстаньне нацыяналізацыя зямлі зьяўляецца асноўнай прадпасылкай для ажыцьцяўленьня сацыялістычнага будаўніцтва ў сельскай гаспадарцы.

XV партзьезд у сваёй рэзалюцыі па дакладу т. Молатава пра работу ў вёсцы таксама ўказаў на неабходнасьць усямернага замацаваньня асноў нацыяналізацыі зямлі.

Што-ж азначае бяссуб'ектнае права ўласнасьці на зямлю? Гэта ёсьць адсутнасьць усялякага суб'екта права ўласнасьці на зямлю, гэта па сутнасьці азначае, што «зямля нічыя“.

Прыняцьце, такім чынам, формулы т. Вішнеўскага было-б крокам назад ад прынцыпу нацыяналізацыі зямлі, які праводзіцца заканадаўствам усіх саюзных рэспублік.

У сучасны момант, калі мы ўступілі ў паласу беспасрэднай сацыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі, калі ідзе барацьба між сацыялістычнымі і прыватна-капіталістычнымі элементамі ў апошняй, калі савецкая дзяржава аточана капіталістычнымі дзяржавамі, мы павінны існуючай у заканадаўстве буржуазных краін яснай і выразнай формуле прыватнай уласнасьці на зямлю з уласьцівым ей прыватным суб'ектам права ўласнасьці паставіць напроці вызначанага суб'екта права ўласнасьці на зямлю ў асобе саюзных рэспублік або Саюзу ССР. Усялякія-ж туманныя, расплывістыя і няясныя формулы адносна гэтага перашкаджаюць усямернаму замацаваньню асноў нацыяналізацыі зямлі.

Зразумела, зямля паводле савецкага заканадаўства не тавар: яна ня мае менавой вартасьці і вынята з прыватнага звароту. Але-ж выняты з прыватнага звароту, у паасобку, згодна з 22 арт. Гр. Код. чыгункі, а паводле 23 арт. Гр. Код., у прыватнасьці,—лётныя апараты. Згодна-ж з 53 арт. Гр. Код. чыгункі агульнага карыстаньня і лётныя апараты нараўне з зямлёй могуць быць выключна ўласнасьцю дзяржавы, а, значыцца, яны таксама ў савецкай дзяржаве не зьяўляюцца таварам і ня маюць менавой вартасьці. Ці вынікае з гэтага, што чыгункі агульнага карыстаньня і лётныя апараты знаходзяцца па-за межамі дзейнасьці суб'екта права ўласнасьці ў асобе дзяржавы і што яны зьяўляюцца нібы «безгаспадарчымі». Зусім не.

Не пераканаўчая таксама ссылка т. Вішнеўскага на 1 і 2 Усебеларускія і 9 Усерасейскі зьезды Саветаў хоць бы з тэй прычыны, што ў той момант яшчэ ня быў утвораны Саюз ССР, і, зразумела, у той момант не магло ўзьнікнуць пытаньне аб тым, хто зьяўляецца суб'ектам права ўласнасьці на зямлю: саюзныя рэспублікі або Саюз. Калі-ж мы будзем мець на ўвазе, што згодна пункту «а» арт. 2 Канстытуцыі БССР, ухваленай на 2-м Беларускім зьезьдзе саветаў 4 лютага 1919 г., увесь зямельны фонд быў абвешчан агульнадзяржаўнай маёмасьцю і што IX Усерасейскі зьезд саветаў у сваёй пастанове па зямельным пытаньні паказаў, што непарушнай асновай зямельнага заканадаўства зьяўляецца дзяржаўная ўласнасьць на зямлю, дык значыць суб'ектам права ўласнасьці на зямлю паводле памянёных пастаноў Зьездаў Саветаў зьяўляюцца: БССР і РСФСР па прыналежнасьці.

У зьвязку з утварэньнем Саюзу ССР і маючы пры гэтым на ўвазе 1 і 4 арт. арт. Канстытуцыі СССР, я лічу, што артыкул 1 праэкту агульных асноў правільна вырашае пытаньне пра тое, хто зьяўляецца і павінен быць суб'ектам права ўласнасьці на зямлю.

Д. Гарцман.

Дзе-ж павінен быць сельсавет?

(У парадку абгаварэньня).

Згодна прапановы Аршанскага акруговага камітэту ад 28 чэрвеня г. г. зараз пачынаецца абгаварэньне аб адміністрацыйных і тэрытарыяльных зьменах як сельсаветаў, а таксама і райёнаў. Пажаданьне сялянства аб далучэньні асобных вёсак да таго ці іншага сельсавету альбо райёну патрабуе самага шырокага абгаварэньня на пленумах сельсаветаў, на сходах сялянства і г. д.

У прыватнасьці, Дубровенскім РВК для гэтай справы вызначан вельмі малы тэрмін. Напрыклад: абежнік ад РВК дайшоў да Расасьненскага сельсавету ў другой палове ліпеня, а надрукован абежнік таксама з спазьненьнем 15-VII г. г. У Дубровенскім РВК ужо ёсьць думка, каб паміж некалькімі сельсаветамі, Расасьненскім, Нова-Тухінскім, Чарнаруцкім, Загзазьдзінскім Дубровенскага раёну і некалькімі блізка адлеглымі—Лядзянскага раёну стварыць сельсавет у в. Новая-Тухінь.

Калі гэтыя неафіцыйныя чуткі дайшлі да вушэй сялян-жыхароў цяперашняга Расасьненскага, Чарнаруцкага і іншых сельсаветаў—акрамя Нова-Тухінскага, дык на гэту справу сяляне паглядзелі вельмі няпрыхільна. Растлумачыць гэта можна тым, што ў мястэчку Расасьне сельсавету існаваць куды лепш, чым у іншых мясцох—мястэчка Расасна зьяўляецца эканамічным цэнтрам памянёных сельсаветаў. Тут ёсьць моцная вясковая каапэрацыя пад назвай «Днепроўскае», ёсьць млын. М. Расасна знаходзіцца на абапал ракі Днепра і праз мост зносіны з двума берагамі. Праз мястэчка ідзе шлях у райённы горад і на станцыю Краснае МББ.

Што-ж прыцягвае твар дубровенскіх працаўнікоў да в. Новая-Тухіня.

Самым вескім аргумэнтам зьяўляецца добрае памяшканьне і мэдычны пункт, які па самай справе таксама павінен бы знаходзіцца ў м. Расасьне.

Новая-Тухіня няпрытульнае месца для сялян. Новы ўзбуйнены сельсавет павінен знаходзіцца толькі ў м. Расасьне.

Еўст. Лішанкоў.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР

Пастанова

Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

пра зьмену і дапаўненьне разьдзелу X палажэньня аб судабудаўніцтве БССР.

На падставе арт. 2 пастановы III сэсіі ЦВК БССР IV скліканьня ад 26 ліпеня 1923 году «Аб парадку ўнясеньня зьмен у кодэксы, зацьверджаныя ЦВК Беларусі» (З. З. БССР 1923 г., № 13-14, арт. 115) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць зрабіць у разьдзеле X Палажэньня аб Судабудаўніцтве БССР наступныя зьмены і дапаўненьні:

1. Пункт «в» арт. 90 запісаць у наступнай рэдакцыі:

«в) арганізацыя кансультацый для юрыдычнай дапамогі насельніцтву, назначэньне бясплатнай абароны і абароны па таксе ў мясцовасьцях, дзе няма калектыву членаў калегіі абаронцаў (арт. арт. 90^1 і 90)».

2. Пасьля артыкулу 90 запісаць наступны новы артыкул:

«90^1. У кожным акруговым горадзе і ў раёнавым цэнтры, дзе на абшары гораду ці раёну ёсьць ня менш за пяць членаў калегіі абаронцаў, усе члены калегіі абаронцаў складаюць калектыў.

У мясцовасьцях, дзе ёсьць такі калектыў, юрыдычная дапамога насельніцтву можа рабіцца толькі праз яго».

3. Артыкул 91 запісаць у наступнай рэдакцыі:

„91. Юрыдычная дапамога робіцца бясплатна: а) працоўным, якія пастановай народнага судзьдзі альбо суда прызнаны незаможнымі; б) чырвонаармейцам, чырвонафлётцам і былым чырвоным партызанам; в) інвалідам, якія атрымоўваюць пэнсію да 30 рублёў; г) беспрацоўным, якія атрымоўваюць дапамогу па беспрацоўі; д) сялянам, звольненым ад адзінага сельскагаспадарчага падатку.

Ва ўсіх іншых выпадках юрыдычная дапамога робіцца за плату: працоўным па таксе, якая ўстанаўляецца Народным Камісарыятам Юстыцыі, а іншым грамадзянам—па згодзе».

4. Артыкул 92 запісаць у наступнай рэдакцыі:

„92. [illegible]

Ч. в. аб. Старшыні Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Хацкевіч.

Нам. Старшыні Савету Народных Камісараў БССР М. Карклін.

За Сакратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР [illegible]

4 жніўня, 1928 году. г. Менск.

Постановление

Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

об изменении и дополнении раздела X Положения о судоустройстве БССР.

На основании статьи 2 постановления III сессии ЦИК БССР IV созыва от 26-го июля 1923 года «О порядке внесения изменений в кодексы, утвержденные ЦИК Белоруссии» (С. У. БССР 1923 г., № 13-14, ст. 115) Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляют внести в раздел X Положения о судоустройстве БССР следующие изменения и дополнения:

1. Пункт „в“ ст. 90 изложить в следующей редакции:

«в) организация консультаций для юридической помощи населению, назначение бесплатной защиты и защиты по таксе в местностях, где нет коллектива членов коллегии защитников (ст. ст. 90-1 и 91)».

2. После статьи 90 поместить следующую новую статью:

«90-1 В каждом окружном городе и районном центре, где на пространстве города или района есть не менее пяти членов коллегии защитников, все члены коллегии защитников составляют коллектив.

В местностях, где есть такой коллектив, юридическая помощь населению может оказываться только через него“.

3. Статью 91 изложить в следующей редакции:

«91 Юридическая помощь оказывается бесплатно: а) трудящимся, которые постановлением народного судьи или суда признаны неимущими; б) красноармейцам, краснофлотцам и бывшим красным партизанам, в) инвалидам, получающим пенсию до 30 р.; г) безработным, получающим пособие по безработице; д) крестьянам, освобожденным от единого сельско-хозяйственного налога.

Во всех других случаях юридическая помощь оказывается за плату: трудящимся по таксе, устанавливаемой Народным Комиссариатом Юстиции, а другим гражданам—по соглашению».

4. Статью 92 изложить в следующей редакции:

«92. [illegible]

[illegible]

4 августа, 1928 г. г. Минск.

Пастанова

Эканамічнай Нарады пры Савеце Народных Камісараў БССР

пра абавязковае ўзгадненьне з Народным Камісарыятам Земляробства праэктаў будаўніцтва сельска-гаспадарчых прадпрыёмстваў.

Для правільнага разьмеркаваньня сельска-гаспадарчага сырцу і падвядзеньня сырцовай базы пад адпаведныя сельска-гаспадарчыя прадпрыёмствы, Эканамічная Нарада пры Савеце Народных Камісараў БССР пастанаўляе:

1. Абавязаць народныя камісарыяты, каапэрацыйныя цэнтры і цэнтральныя гандлёвыя арганізацыі, якія займаюцца будаўніцтвам сельска-гаспадарчых прамысловых прадпрыёмстваў, усе аб'екты, што намечаны для пабудаваньня загадзя, да падачы праэктаў іх на зацьверджаньне адпаведнага органу, узгадняць з Народным Камісарыятам Земляробства ў дачыненьні да выбару месца, а таксама да віду і тыпу праэктуемага прадпрыёмства.

2. Праэкты будаўніцтва сельска-гаспадарчых прадпрыёмстваў мясцовага значэньня да праходжаньня іх у акруговых плянавых камісіях і акруговых выканаўчых камітэтах загадзя павінны ўзгадняцца з акруговымі зямельнымі аддзеламі.

Старшыня Эканамічнай Нарады пры СНК БССР М. Карклін.

Нам. Кіраўніка Спраў СНК і Эканамічнай Нарады БССР В. Крывіцкі.

19 ліпеня, 1928 г. г. Менск.

Постановление

Экономического Совещания при Совете Народных Комиссаров БССР

об обязательном согласовании с Народным Комиссариатом Земледелия проектов строительства сельско-хозяйственных предприятий.

В целях правильного распределения сельско-хозяйственного сырья и подведения сырьевой базы под соответствующие сельско-хозяйственные предприятия, Экономическое Совещание при Совете Народных Комиссаров БССР постановляет:

1. Обязать народные комиссариаты, кооперативные центры и центральные торговые организации, занимающиеся строительством сельско-хозяйственных промышленных предприятий, все намечаемые к постройке об'екты предварительно до представления их на утверждение соответствующего органа, согласовывать с Народным Комиссариатом Земледелия как в отношении выбора места, так равно вида и типа проектируемого предприятия.

2. Проекты строительства сельско-хозяйственных предприятий местного значения до прохождения их в окружных плановых комиссиях и окружных исполнительных комитетах предварительно должны согласовываться с окружными земельными отделами.

Председатель Экономического Совещания при СНК БССР М. Карклин.

Зам. Управляющего Делами СНК и Экономического Совещания В. Кривицкий.

19 июля, 1928 г. г. Минск.

Працуюць здавальняюча.

Забашавіцкі с.-с. знаходзіцца ад раёнага цэнтру на даволі значнай адлегласьці, але, ня гледзячы на гэта, сувязь з раёнам маецца досыць добрая.

Па свайму эканамічнаму становішчу с.-с., за некаторым выключэньнем, зьяўляецца бедным, бо глеба пескавая, усюды пануе трохпалёўка.

Але калі прасачыць за ўсімі тымі лічбамі, якія маюцца, то малюнак будзе зусім інакшы.

Возьмем для прыкладу дужа важнае пытаньне—рэалізацыя пазыкі па ўзмацненьні с.-гаспадаркі. У гэтай галіне Забашавіцкі с.-с. стаіць у ліку першых.

Гэта тлумачыцца тым, што ўсе працаўнікі як с.-с., так і ячэйкі КПБ і настаўніцтва ня толькі самі куплялі аблігацыі, але хадзілі па вёсках і тлумачылі сялянству аб карысьці пазыкі.

Другое мерапрыемства—самаабкладаньне—таксама праведзена ва ўсім с.-с. **На сабраныя грошы ў некаторых школах вядзецца ўжо рамонт і г. д.**

Таксама добра працавалі і працуюць дабраахвотныя арганізацыі „Мопр“, «Бязбожнік» і інш. Ва ўсіх гэтых дабраахвотных арганізацыях маюцца сябрамі сяляне, якія заўсёды наведваюць сходы і цікавяцца працай.

У апошнія часы, дзякуючы дапамозе шэфам—рабочым зав. „Домбаль“, райвыканкому, і мясцовым працаўнікам, устаноўлена радыё.

Трэба спадзявацца, што і ў наступны пэрыяд культасьветная праца не застановіцца, а будзе ўсё глыбей і глыбей пашырацца. **Адно пажаданьне, каб РВК прыняў усе захады к адчыненьню ў Забашавічах хаты-чытальні.**

А.

Забашавічы, Барысаўшчына.

ХРОНІКА.

Памятаем актыўных рэвалюцыянэраў.

Прэзыдыум Беларускага аддзяленьня былых паліткатаржан і ссыльных пасяленцаў пастанавіў паставіць помнік на магіле Івана Пуліхава, які быў павешан у лютым 1906 году за замах на менскага губарнатара Курлова. На днях будзе зроблен заказ на гэты помнік.

Апроч таго, пастаноўлена знайсьці месца пахаваньня трох актыўных рэвалюцыянэраў—Фоміна, Стаха і Салаўёва, якія былі павешаны ў ліпені 1907 году за забойства вядомага анархісцкага правакатара пад клічкай «Хімік» і турэмнага «надзірацеля» Буткевіча з тым, каб паставіць на іх магілках таксама помнікі.

Чакаецца прыезд у Менск некалькіх дэлегатаў кангрэсу Камінтэрну.

Цэнтральны Камітэт Мопр'у БССР пастанавіў наладзіць 20-га жніўня ў Доме Культуры ўрачыстае пасяджэньне, прысьвечанае VI-му кангрэсу Камінтэрну і становішчу ў Кітаі.

Пастаноўлена запрасіць на гэтае пасяджэньне некалькіх дэлегатаў кангрэсу Камінтэрну.

Пралетарская дапамога падшэфнай турме.

Менскі акруговы камітэт Мопру пераслаў 234 руб. на аказаньне дапамогі палітвязьням падшэфнай румынскай турмы. Грошы сабраны працоўнымі Сьмілавіцкага раёну.

Арганізацыя музэйнага кутка „Катарга і ссылка“.

У хуткім часе Беларускае аддзяленьне быўш. паліткатаржан і ссыльна-пасяленцаў прыступае да абсталяваньня ў спэцыяльна адрамантаваным памяшканьні клюбу Карла Маркса музэйнага кутка—«Катарга і ссылка». Для гэтага кутка ўжо атрымана з [illegible] 1905-1907 г.г.

Напярэдадні канфэрэнцыі працасьветы.

[illegible]

Яшчэ 100 новых настаўнікаў.

[illegible] дэмабілізаваных чырвонаармейцаў). Па нацыянальнасьці—16 яўрэяў, 4 расейцы, 3 татар, рэшта—беларусы.

Настаўнікі разьмяркоўваюцца па акругах.

850 новых школьных камплектаў.

Сёлета ў БССР адчыняецца 850 новых школьных камплектаў. Апрача настаўнікаў, якія скончылі розныя настаўніцкія курсы, сёлета школы папаўняюцца новымі 300 настаўнікамі з педфаку БДУ і педтэхнікумаў.

На пабудове цэнтральнай малочнай.

Работы па будаўніцтву ў Менску Цэнтральнай Малочнай ідуць нармальным тэмпам. Ужо распачата кладка другога паверху. У бягучым сэзоне корпус цэнтральнай малочнай будзе скончаны.

Ганаровыя дыплёмы за лепшую вытворчасьць.

Нацкамісія ЦВК БССР выдае ганаровыя дыплёмы за лепшыя экспанаты, якія былі прадстаўлены на ўсебеларускую выстаўку вытворчасьці нацменшасьцяй БССР у дзесяцігодзьдзе Кастрычнікавай рэвалюцыі.

Такіх дыплёмаў выдаецца звыш 50.

На 9 мілёнаў руб. прададзена беларускіх лесаматар'ялаў.

Лесбел заключыў генэральны дагавор з Лесасындыкатам у Маскве на продажу апошняму розных лясных матар'ялаў на суму звыш 9000000 руб. Гэтыя лясныя матар'ялы будуць адгружаны на Украіну.

Выстаўка прац бяспрытульных.

У месячнік барацьбы з дзіцячай бяспрытульнасьцю ў Менску будзе арганізавана выстаўка экспанатаў, выраблены дзецьмі дзіцячых дамоў, прафшкол і інш. дзіцячымі арганізацыямі. Апроч гэтага, будзе арганізаваны базар, на якім будуць прадавацца ўсякія рэчы вытворчасьці былых бяспры-[illegible]

Шкоднікі пагражаюць лёну.

[illegible]

Завод для апрацоўкі садавіны.

[illegible]

Крэдыт на загатоўку с.-гасп. машын.

[illegible] Белсельбанк адпусьціў Цэнтразямскладу 25.000 руб. на загатоўку сельска-гаспадарчых машын для забесьпячэньня сялянства да пасеўнай кампаніі.

15-га жніўня—непрацоўны дзень.

Паводле пастановы Нар. Кам. Працы БССР 15-га жніўня (серада) лічыцца непрацоўным днём. У сувязі з гэтым усе ўстановы ў гэты дзень будуць зачынены.

Замежныя бібліятэкі цікавяцца беларускай мастацкай літаратурай.

Беларуская Дзяржаўная Бібліятэка паслала Кёнігсбэрскай Дзяржаўнай Бібліятэцы партыю беларускіх выданьняў. Трэба адзначыць, што бібліятэка прад'явіла запатрабаваньне на беларускую мастацкую літаратуру, асабліва на мастацкія творы Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Менскі дзень.

Заводы «Мэтал» і «Восход» перайшлі ад гандальстрою ў кіраўніцтва Беларускага мэталётрэсту.

3 вагоны лімонаў атрымаў Белкаапсаюз з Італіі. У бліжэйшы час Белкаапсаюз мае атрымаць з Італіі яшчэ партыю лімонаў.

25 проц. скідкі на ўсе свае выданьні да 25-цігодзьдзя 2-га зьезду партыі пастанавіла прадаставіць Беларускае Дзяржаўнае Выдавецтва. Скідка будзе рабіцца ў працягу ўсяго жніўня.

70 вагонаў цукру адпушчана Белкаапсаюзам на 4-ты квартал для забясьпечаньня нізавой спажывецкай каапэрацыі.

Нараду па хлебазагатоўках склікае ў палове верасьня Наркамгандаль Нарада абгаворыць плян загатоўчае працы і экспарту.

70.000 руб. адпусьціў Белсельбанк на фінансаваньне па ўборцы сенажацяў у савецкіх гаспадарках Белсельтрэсту.

На антырэлігійным фронце.

10-цідзённымі курсамі бязбожнікаў у галіне будучай вялікай працы на антырэлігійным фронце сёе-тое дасягнута.

Можна з упэўненасьцю сказаць, што патрэбнае зярнё, на доўга не арануюю зямлю, кінута.

За гэты кароткі 10-цідзённы тэрмін лектары не маглі цалкам ахапіць і даць аўдыторыі больш поўныя, вычэрпваючыя ў гэтым напрамку веды.

Адгэтуль і вывад, што слухачы гэтых курсаў не атрымалі належнай падрыхтоўкі, каб пачаць самастойную працу на антырэлігійным фронце.

Лектары курсаў выканалі сваю задачу: яны за кароткі тэрмін далі толькі схематычна-мэтодалёгічную падрыхтоўку і павярхоўнае асьвятленьне ўсяго. Саюз бязбожнікаў заварушыўся, зярнё кінута, час [illegible]

Пра менскія працалектывы.

[illegible] гаршылі якасьць прадукцыі.

Возьмем, напрыклад, такую важную справу, як сыравіна для шчотак: дрэва, з якога робяць шчоткі, валялася на двары, дождж мачыў яго. Шчоткі, зробленыя з мокрага матар'ялу, трэскаліся і трацілі сваю каштоўнасьць.

У галіне рацыяналізацыі вытворчасьці таксама ня ўсё добра. Цэхі ня мелі шчыльнай сувязі паміж сабою. Адзін цэх затрымліваў свае вырабы і гэтым спыняў працу другога цэху.

Адміністрацыя (ранейшая) не зварочвала ўвагі на інструманты, якія знаходзіліся ў дрэнным становішчы. Яны ня былі своечасова адрамантаваны, хоць гэта вымагала нязначных выдаткаў.

На фабрыцы ня было неабходнай вэнтыляцыі. Нават такой дробязі, як гатаваная вада, і то ня было. Не ва ўсіх цэхах былі рукамыйнікі.

РСІ энэргічна ўзялася за працу для зьнішчэньня ўсіх гэтых дэфэктаў. Адміністрацыі было запрапанавана зьвязаць працу цэхаў паміж сабою, уважліва прыслухоўвацца да дзелавых прапаноў рабочых нарад. Адміністрацыі таксама запрапанавана палепшыць жыцьцёвыя ўмовы рабочых, забясьпечыць фабрыку вэнтыляцыяй і г. д.

РСІ запрапанавала Наркамгандлю зьвярнуць больш сур'ёзную ўвагу на працалектыў штотачнікаў і ў бліжэйшай будучыне перадаць яго ў веданьне Савету Народнай Гаспадаркі Беларусі

С. Э.

У цэнтры і на акраінах.

Калі ўвосень мінулага году Менскае аддзяленьне «Контрагентства Печати» пачало адчыняць у Менску кіёскі для продажу газэт і часопісаў, мясцовае аддзяленьне „Известий“ (Савецкая, 63) зараз-жа ўзяло з яго прыклад. Калі «Контрагентство печати» адчыніла 5 кіёскаў, аддзел „Известий“ адчыніў 10. Толькі па Ленінскай вуліцы на працягу ўсяго 100 мэтраў ад гасьцініцы „Эўропа“ да рогу Савецкай вул. адчынена 5 кіёскаў. На скверы адчынена аж тры—адзін пры ўваходзе, адзін пры выхадзе і яшчэ адзін у цэнтры скверу. Апроч таго, абодвы агенцтвы адчынілі свае столікі для продажу газэт ва ўсіх сталоўках Менцэрабкопу, а таксама частку свайго тавару перадалі папяросьнікам, гандлюючым на галоўных вуліцах.

У выніку стварылася цэлая культурная рэвалюцыя на фронце пэрыядычнага друку. Усё гэта, зразумела, можна толькі вітаць.

Цікава толькі адзначыць адно характэрнае зьявішча, адзін факт у дзейнасьці нашых паважаных культурнікаў: чаму яны паклапаціліся толькі аб цэнтры гораду, аб нашых галоўных вуліцах, а дзе-ж акраіны? Дзе Старажоўка, Серабранка і Камароўка, населеныя пераважна рабочымі? Чаму да гэтага часу там няма аніводнага кіёску?

Аб гэтым варта было-б падумаць нашым культурнікам.

Л.

Суд.

ЗА СУПРАЦІЎЛЕНЬНЕ ЎЛАДЗЕ.

З лесу мясцовага значэньня Астрашыцка-Гарадзецкага аб'яднаньня ў апошні год па начах пачалі здарацца крадзяжы каштоўных дрэў. Член сельсавету Жукаў неаднакраць на агульным сходзе сялян-карыстальнікаў ставіў пытаньне аб пашырэньні аховы лесу ад парубшчыкаў і, наогул, заклікаў сялян да барацьбы з парубшчыкамі лесу.

Сумленныя сяляне падтрымлівалі Жукава і дапамагалі яму ў гэтай справе.

Сам Жукаў вёў рашучую барацьбу з парубшчыкамі: часамі затрымліваў іх, складаў пратаколы і прыцягваў вінаватых як да адміністрацыйнай, так і да судовай адказнасьці.

12 жніўня 1927 году члену сельсавету Жукаву было заяўлена, што ў лесе зроблена вялікая пасечка. Узяўшы панятых, Жукаў, з мэтай выявіць злачынцаў, накіраваўся ў вёску Менчанку і распачаў вобыск пасечаных дрэў. Калі Жукаў прышоў на двор грамадз. Тараса і Рыгора Сымонавых Гарасімчыкаў, судзімых за забойства, то ў часе вобыску ў іх будынках знайшоў расейскую вінтоўку, якую Жукаў затрымаў. Браты Гарасімчыкі раптам накінуліся на Жукава і, ня гледзячы на тое, што ён быў пры выкананьні службовых абавязкаў, ня толькі аказалі фізычнае супраціўленьне, але нават пабілі Жукава.

Менскі акруговы суд прыгаварыў Тараса Сымонава Гарасімчыка на два гады і 6 месяцаў, а Рыгора Сымонава Гарасімчыка на год і 6 месяцаў зьняволеньня з суровым адмежаваньнем.

Дастасаваўшы да асуджаных амністыю ў адзнаку 10-й гадавіны Кастрычнікавае рэвалюцыі, суд скараціў пакараньне асуджаным напалову.

Кастроў.

СУДОВАЯ ХРОНІКА.

За ашуканства.

Грамадз. вёскі Мядзьведзеўка, Барысаўскага раёну, Васіль Докука, зварачваючы аднавяскоўцу Паўлу Швайбовічу 5 р. пазыкі, ашукаў яго: замест 5 р. даў старую крэдытку выпуску 1922 году і запэўніў, што крэдытка новага выпуску. Суд прыгаварыў Васіля Докука за ашуканства на 6 мес. зьняволеньня.

Каапэратары-растратчыкі.

Загадчык Зеляціцкай піўной крамы спажывецкага таварыства, Максім Цішкавец, і прыказчыца Марыля Ільлюшонак з дню паступленьня на пасады амаль кожны дзень выпівалі па некалькі бутэлек піва, у выніку чаго атрымаўся недалік грошай за Цішкаўцам 134 р. і за Ільлючонак 47 р.

Нарсуд 19 вучастку Менскай акругі прыгаварыў Максіма Цышкаўца і Марылю Ільлюшонак на год зьняволеньня кожнага з адхіленьнем ад пасад, але дастасаваўшы амністыю ў адзнаку 10-й гадавіны Кастрычнікавае рэвалюцыі, суд ад трыманьня іх пад вартай вызваліў.

Апавяшчэньне.

САД АСЬВЕТЫ:

Сёньня, 10 жніўня, кіно: «ПАБЕГ». (загр. фільм).

Пачатак а 9 з пал. гадз. увеч.

Білеты для сябр. Дому 10 к., для сябр. саюзу—15 кап.

У выпадку дрэннага надвор'я кіно пераносіцца ў Дом.

Пачатак у 8 і 10 гадз.

НА БУДАЎНІЦТВЕ БЕЛДЗЯРЖСТРОЮ.

У Менску.

У гутарцы з нашым супрацоўнікам кіраўнік Белдзяржстрою адзначыў, што на будаўніцтве Унівэрсытэцкага Гарадка зараз штодзень занята да 400 рабочых.

Па мэдыцынскім корпусе амаль што скончана кладка другога паверху, тое-ж самае і з прыродазнаўчым корпусам. Выведзен 1-ы паверх анатамічнага корпусу, і распачата праца па закладцы фундаманту для галоўнага аўдыторнага корпусу. Матар'ялямі будаўніцтва забясьпечана.

Пабудову фармацэўтычнага заводу мяркуецца скончыць да 1-га студзеня 1929 г. Зараз ідзе атынкоўка фасаду фабрычнага корпусу і распачаты унутраныя работы.

На фабрыцы «Меншвэй» распачата кладка 2-га паверху. Пасоўваецца наперад і будаўніцтва Менскай галяновай фабрыкі, якую мяркуецца скончыць у лістападзе бягучага году.

Для клюбу мэталістаў заканчваецца кладка фундаманту, які будзе гатоў праз пару тыдняў. У бліжэйшым часе распачнецца кладка фундаманту клюбу харчавікоў. Наогул, па гэтых клюбах будаўнічы плян сёл. году будзе выканан поўнасьцю. Сёлета будзе скончаны фундамант і 3-хпавярховага дому для кватэр рабочых харчтрэсту.

На ўсіх будаўнічых работах Белдзяржстрою штодзень занята 1100 рабочых-будаўнікоў.

Што робіцца па акругах?

У Віцебску на маслабойным заводзе скончана кладка сьцен 2-хпавярховага фабрычнага корпусу і ўжо прыступлена да перакрыцьця. Заканчваецца таксама кладка сьцен вялікага будынку пад сталоўку і кантору фабрыкі і аднапавярховага будынку для рабочых кватэр.

На фабрыцы «Вітшвэй» праз 10 дзён будзе скончана кладка 2-га паверху і распачынаецца работа на рыцьцю катлавана для жалеза-бэтоннага корпусу фабрыкі На акулярнай фабрыцы заканчваюцца будаўнічыя работы і распачата ўстаноўка машын.

У Бабруйскім камбінаце лесапільны цэх ужо гатоў, сарціровачнае аддзяленьне і кантора камбінату пабудаваны ўжо на 95 проц. Скончана надворная пабудова вялікай фанэрнай фабрыкі. Пабудавана таксама ўчарна сталоўка. Амаль што скончана будаўніцтва набярэжнай пляціны.

Для сілавой станцыі камбінату ўжо выведзены сьцены, і пачалося перакрыцьцё. Побач з гэтым ідзе падрыхтоўка да ўстаноўкі машын. Распачата на камбінаце пабудова водасеснай станцыі; вядзецца яшчэ шэраг дробных работ. Для ўсіх карпусоў камбінату ўжо загатоўлены вокны і дзьверы.

У Гомелі на заводзе сельска-гаспадарчых машын земляныя работы скончаны і ўжо залажан фундамант для дрэваапрацовачнага цэху. Пабудаваны таксама шэраг дапаможных будынкаў—агульнае памяшканьне для рабочых і сталоўка. Плян гэтага году на заводзе с.-гасп. машын будзе выканан.

НАМ ПІШУЦЬ.

Прыкладаму доктару пазьяна ад беднаты.

[illegible]

Настаўнік-эксплёататар.

[illegible] іх эксплёатаваў і нічога не плаціў. Батрачкі зьвярнуліся ў суд, каб спагнаць свае грошы, але суд перадаў справу ў міліцыю для прыцягненьня Горнака да адказнасьці па 132 арт. К. К.

РВК ведае пра справы Горнака, але нічога ня робіць, каб зьняць з працы настаўніка-эксплёататара.

А—ц.

Непарадкі ў больніцы.

Магілеў. У магілеўскай сялянскай больніцы-амбуляторыі хворыя чакаюць чаргі цэлымі днямі і тыднямі. Каля дзьвярэй вісіць дошка. «Для вопросов и ответов»

Калі запытаешся ў служачага больніцы, ці піша хто з сялян „вопросы“—дык служачы паціскае плячыма і з нядбайнасьцю кажа:

— Да видите-ли... Кто его знает...

„Хворы“ дакладчык.

[illegible] і яму расьцягваць даклад няма сэнсу».

Даклад прышлося зьняць з парадку дня не заслухаўшы. Не пашкодзіла-б палячыць у другі раз т. Мінаева ад гэтай „хваробы“.

Прысутны.

„Змаганьне“ з алкагалізмам

Ня ведаем, ці чула каса ўзаемадапамогі на магілеўскім заводзе «Адраджэньне» аб тым, што зараз узьнімаецца барацьба супроць алкагалізму. Можа і чула, але, захапіўшыся „заработкамі“, яна робіць наадварот... наадварот. Адкрыла буфэт, а пры ім—піва і «церковное вино». Піва прадаецца нават у часе палудзённага перапынку. Каб, значыцца, рабочыя падмацаваліся для далейшай працы. Гандаль ідзе толькі за гатовыя грошы, у крэдыт не прадаецца, але ўсё-ж...

К—н.

Магілеў.

БІБЛІАГРАФІЯ.

В. В. Румін.—Забаўная хэмія. Пераклад выбраных артыкулаў пад рэдакцыяй М. Грамыкі. Белдзяржвыдавецтва. Менск—1928 г. ц. 45 к. Стар. 98.

«Забаўная хэмія»—гэта адна з папулярных кніжак, якія пачало выпускаць Белдзярж выдавецтва пад назвай «Бібліятэка школьніка».

У „Забаўнай хэміі“ сабраны кароткія апавяданьні аб розных хэмічных працэсах, якія можна прарабляць у сябе дома без патрэбы мець спэцыяльную лябараторыю. Стол, пара зусім аднолькавых бутэлек з празрыстага бескалёрнага шкла, паўтузіна тонкасьценных шклянак на гарбату,—вось і ўсё, што патрэбна для абсталяваньня лябараторыі. На паліцы стала шафы зьмяшчаецца запас рэактываў (хэмічных матэрый, патрэбных для дасьледаў) цьвёрдых—у слоіках, вадкіх—у шклянках. І шклянкі і слоікі павінны мець прыцёртыя шкляныя коркі, а таксама наклееныя квіточкі з назваю матэрый, якія ў іх знаходзяцца. Тут-жа ў кутку на кожны выпадак трэба мець проціатрутныя матэрыі, без якіх у гэтай сэрыі дасьледаў не абыйдзешся.

У далейшым у кніжцы апісваецца шэраг хэмічных вопытаў, якія можна прарабіць у падобнай лябараторыі, напрыклад: малако з вады; вада і віно ў адной бутэльцы; вада ў малако, малако ў ваду: золата раствараюць і рашчыненае, здабываньне самага лёгкага газу-вадароду; вада з агню; пераліваньне ўгару; гарэньне без паветра; гарэньне без запальваньня і негаручае гарыць; газ, у якім гарыць жалеза; сакрэтны атрамант; каляровае полымя; як гнуць і цягнуць шкляныя трубкі; як разразаюць бутэлькі і г. д.

Падобныя вопыты зьяўляюцца бязумоўна цікавымі для кожнага школьніка і нават дарослым людзям, якім у жыцьці ня прышлося азнаёміцца з асновамі хэміі і якія, дзякуючы незнаёмству з хэміяй, вераць у «белую і чорную магію» розных «прафэсараў», выдзіўляючых абывацеляў глухіх правінцыяльных гарадоў рознымі фокусамі, з якіх многія грунтуюцца на хэміі.

Цана кніжкі (98 стар.) не дарагая—45 к.

Кніжку трэба рэкамэндаваць нашым сямёхгодкам і іншым пачатковым і спэцыяльным школам, а таксама бібліятэкам і хатам-чытальням.

П. Т.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК

(НА 10-VIII 1928 г.).

Абл. 1 дзярж. паз. — прад. 4—68, куп. 4—63.

Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—17,5 куп. 5—15.

Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—07, куп. 5—05.

Абл. 10 пр. паз. 27 году —прад. 26,04, куп. 25—94.

Абл. дзярж. паз. 26 г.—прад. 122,25, куп. 120,25.

Абл. 12 пр. дзярж. паз. прад. 102—34, куп. 102—29.

Абл. 6 проц. паз. індустр. прад. 25—24 куп. 25—24.

Новыя кнігі.

Вышлі з друку і паступілі ў рэдакцыю газ. «Савецкая Беларусь» для рэцэнзіі наступныя кніжкі выданьня Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва:

1. «Сьцежкі-дарожкі»—раман. М. Зарэцкага. Стар. 396, цана 2 р. 50 к.
2. «Электрыфікацыя»—П. Літвінаў. Пераклад з расейскае мовы Н. Ушашчыка і З. Ліхачова. Стар. 79, цана 30 к.
3. „Паляўнічыя“—Р. Акульшын. Вольны пераклад У. Міхалевіча. Старонак 38, цана 15 кап.
4. „Азімы чарвяк і барацьба з ім“—К. А. Пакроўскі, пераклад М. А. Пятроўскага. Стар. 24, цана 17 кап.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА

ЛЕТНІ САД КІНО «КУЛЬТУРА». Савецкая, 71.

З аўторка, 7 жніўня, НОВЫ ТРУКА-ПРЫГОДНІЦКІ БАЯВІК. „САРВІ-ГАЛАВА“. Кіно-раман у 3-х сэрыях.

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“.

З панядзелка, 6 жніўня НОВЫ ЗАМЕЖНЫ ФІЛЬМ „АБУДЖЭНЬНЕ ЖАНЧЫНЫ“ (Пробужденные женщины). Драма ў 7 частках.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».

З АЎТОРКА, 7 ЖНІЎНЯ. Новы трука-прыгодніцкі баявік. „САРВІ-ГАЛАВА“. Кіно-раман у 3-х сэрыях.

КІНО-ТЭАТР „КУЛЬТУРА“

АДЧЫНЕНЬНЕ АСЕНЬНЯ-ЗІМОВАГА СЭЗОНУ. ПРЭМ'ЕРА!

З АЎТОРКА 14-га ЖНІЎНЯ грандыёзны гістарычны мастацкі баявік вытворчасьці Белдзяржкіно. Фільм адбівае адзін з эпізодаў польскага паўстаньня 1863 году. Паўстаньне беларускіх сялян, кіраванае „ЧЫРВОНЫМ ЖОНДАМ“

„КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ“

Рэжысэр У. Р. ГАРДЗІН—пастаноўшчык нашумеўшага фільму „ПАЭТА І ЦАР“.—Кансультант Я. Л. ДЫЛА. У ГАЛОЎНЫХ РОЛЯХ ЗЬНЯТЫ ВЫКЛЮЧНЫ СКЛАД АКТОРАЎ.

Папярэдні продаж білетаў штодня ў касе тэатру „Культура“ ад 3 з пал. гадз. да 5 з пал. гадз.

По калектыўных заяўках арганізацый білеты адпускаюцца без усякай чаргі.

Менскі акруговы інспэктар гандлю даводзіць да ўсеагульнага ведама, што ім на падставе палажэньня аб гандлёвай рэгістрацыі 1 жніўня 1928 г. унесена ў кнігу «Е» 3-га разьдзелу гандлёвага рэестру СССР па Менскай акрузе пад № 56 ВЫТВОРЧАСЬЦЬ ЦЭЛЮЛЁІДНЫХ ВЫРАБАЎ „ПОБЕДА“ А. Шымановіча, М. Несьвіжскага і К-о. Месцазнаходжаньне: МЕНСК, КАЛЬВАРЫЯ, № 5. Менскі акруговы інспэктар гандлю Гравіт.

Менскі акруговы інспэктар гандлю даводзіць да ўсеагульнага ведама, што ім на падставе палажэньня аб гандлёвай рэгістрацыі 31 ліпеня 1928 г. унесена ў кнігу „Е“ 3-га разьдзелу гандлёвага рэестру СССР па Менскай акрузе пад № 26. БЕЛАРУСКАЯ КАНТОРА „САЮЗХЛЕБ“. Загатоўка, збыт і перапрацоўка хлеба, зярна, фуражу, масла, насеньня і прадуктаў і іх перапрацоўкі. МЕСЦАЗНАХОДЖАНЬНЕ. Менск, Рэспубліканская, № 11. Менскі Акр. Інспэктар гандлю ГРАВІТ.

Гр-н м. Турава, Тураўскага раёну, Мазырскай акр., Келер Бернат Хацкелеў, жонка яго Келер Голда Мееравна і дзеці іх: сын Моўша-Нісель Бернатаў, нарадж. у 1920 г., сын Казік Бернатаў нарадж. у 1925 г. і сын Шлёма Бернатаў нарадж. у 1926 г. зьмяняюць прозьвішча «КЕЛЕР» на прозьвішча „ГІНЗБУРГ“. У выпадку, калі маюцца якія перашкоды да зьмены прозьвішча, просьба паведаміць у Мазырскі акруговы ЗАГС.

ПРАДАЕЦЦА зрыў-папера, макулатура і старыя газэты. Спытацца ў канторы газэты „Савецкая Беларусь“ (Рог вуліц Карла Маркса і Ленінскай, 2-гі дом Саветаў).

ПАПРАЎКА. У НУМАРЫ 182 (2370) АД 9-га ЖНІЎНЯ Г. ГОДУ Ў АБВЕСТЦЫ аб зацьверджаньні новага статуту „БЕЛМЯСГАНДЛЮ“ ўкралася памылка. Надрукавана «АБ'ЯДНАНАГА», а павінна быць—«МЯШАНАГА».

ЗГУБЛЕНЫ:
— Чырвонаарм. кніжка Бабіча М. П., выд. 5 стр. палком, кв. 964.
— Сябр. білет № 6-17848 Астапава А., выд. Мазырскім акрадз. саюзу будаўнікоў, кв. 965.
— Конская картка № 1642 Давыдоўскага В. Р., кв. 966.
— Спраўка аб нараджэньні ў 1906 г. Гадзюк С. Я., кв. 967.
— Сябр. білет № 276 Міклашэвіча П. А., выд. саюзам будаўнікоў, кв. 968.
— Мэтрычны выпіс Шыманскага І. М., кв. 969.
— Дапрызыўная кніжка Шыманскага І. М., кв. 969.
— Конская картка Сахончыка А. Ф., кв. 970.

Галоўлітбел 302. 1-я друкарня